

Kiadóhivatal:

Báter-nyomda, Kaszinó-bazár
épület.Az előfizetési pénzek és hirde-
tések ide küldendők.

Hirdetések

legjutányosabb számítással,
dijszabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Ide küldendők a lapot ér-
deklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptantóknak,

ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ERDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Bemunkatársak:

JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja Báter János nyomdája.

Egyes szám ára 20 fillér.

A társadalom közművelődési adója.

Ilyen is van? Van, de jobban inkább a békesség sarcsának lehetne nevezni azt a tulong-tul nagy adót, a melyet a közjótékonyosság, humanizmus, filantrópia szed a magyar társadalomtól, de legkiváltképp annak középosztályától.

Furcsa világot élünk mi itt Magyarországon. Szegény az állam, szegény a lakosság, így mindkettő egymásra hárítja a nagyobb társadalmi feladatokat megoldását.

Más országokban is van közjótékonyosság, de a legtöbb humanitárius, filantrópikus intézmény állami közpénzen valósul meg. Nálunk eddigelé az állam majdnem minden közszolgáltatását a társadalom nyakába varrta. Egyszerűen hivatkozott szegénységére, legfeljebb irányította a társadalmat, hogy ezt, meg azt cselekedje s ezzel eleget vélt tenni kötelességének, s csak most kezd ébredezni, a mikor a szocializmus megoldatlan kérdései mérges kelevényekként itt is, ott is felfakadoznak.

Vegyük sorra humanitárius s közművelődési intézményeinket.

Századokon át úgy a népiskolai, valamint a középiskolai, sőt magasabb

oktatás is a felekezetek vállait nyomta, az első óvodák társadalmi uton létesültek. Kórházakat magánosok, városok, vármegyék alapítottak. Vakok, gyengeelműjűek, süketnémák gondozására ma sincsen az államnak elég pénze, legfeljebb egy-egy jótékony sorsjátékot engedélyez, a mi természetesen ismét csak társadalmi adó. A társadalomnak kell gondoskodni a tudóstegekről, elhagyott gyermekekről, a lelenzerekről, elbukott nőkről. A társadalom osztogat ingyen tejet, kenyert, tart fenn népkonyhát, gyámolít rabsegélyző és sok más egyeletet. Hát a betű hieroglifek árnyékába húzódó kulturális egyletek, az EMKE, DKE, FKE és még számtalan és számtalan ilyen egyesület vajjon nem a nagyközönség filléreire apellál-e?

És a helyi jótékonyosság? Ha valaki, mi ismerjük el elsősorban az ily egyletek nemes emberbaráti célját, de ha már benne vagyunk, elmondjuk, hogy a különféle nőegyletek, óvodaegyletek, tea-, felolvasó estélyek mind, mind tetemes perccenttel emelik a társadalmi adót. Nem szólván a különféle klubokról, casinókról, olvasókörokről, szobrokról, emléktáblákról, a hazaffyas irodalom silány termékeivel legtöbbször önczélért házaló s hazafias szólásokat ropogtató női s másfajta könyvtutatók szintén tekintélyes összegeket visznek

el zsebedből közcél ürügye alatt, de saját uri kényelmükre.

S ki fizeti ezt a rengeteg adót?

A magyar társadalom!

Igen, de annak tisztán csak a középosztálya. A földbirtokosság, lelkészi, tanítói, tisztviselői kar, elvéve egy-két nagyobb iparos, jobb módú kereskedő, de semmi esetre sem az — egész ország és társadalom.

Tessék például figyelemmel kísérni a szorosabb értelemben vett tisztviselői kart. Hányan adják oda utolsó koronáikat a jótékonyosság házról-házra járó angyalainak? Az álszemérem, az egymásra licitálás hányszor restelkedik visszakérni az utolsó husz, vagy tizkoronásból, csak hogy csorbát ne szenvedjen a gavalléri hirnév. De meg a közjótékonyosság mégis csak önzetlen, teljesen jóhiszemű pénzbeszedői is hányszor találnak zárt ajtóra, hány lesújtó tekintetet, csipős megjegyzést kénytelenek eltűrni, amíg beszedik a társadalom ugynevezett közművelődési adóját.

Ez a dolog tehát úgy, ahogy van, egyáltalán nincsen jól. Az adómegosztás nem igazságos. Mert bár szép, emberbaráti elv az, hogy akinek van, adjon, de mi módon adjon az, a kinek — nincs? Pedig legtöbbször az kénytelen adni, akinek magának is alig van. Jótékonyosság-e az és nem a csa-

TÁRCZA.

A sátán.

A Sátán,
Ott ül mindenki hátán,
Mindig kísér, mindig kísért,
Bajt csinál sokszor semmiért!
Egy »Bölcs« előtt még is hajtott térdet
S tőle aztán ilyet kérdett:
»Mennyiért adod az élted,
Boldogságod, üdvösséged?«
A bölcs így szólt: »Istené életem!
Boldogságot soh' sem reméltem,
Nem is láttam, nem is találtam
Ebben a rideg világban!
És kéred most az üdvösségem!?
Üdvösségemet nem adom!
Hisz az — igazi értékem!

FÁBIUSZ

A mi vármegyénk.

Egy nagyszabású irodalmi és művészeti mű készül. „A magyar nép művészete“ nagyjelentőségű címmel a homlokzatán indult meg ez a szép munka. Dr. Malonyay Dezső, a zamatos magyar író a szerkesztője s öt vaskos kötetre van tervezve. Maga a szerkesztő, az ő festő és rajzoló művésztszáival bejárja az egész országot s összegyűjti a magyar nép művészetét a himzésekéről, fara-

gásokról és egyéb diszitésekről. Nem kerüli el figyelmét a népviselet és a néplelek sem. Mindezeket a magyar szépségeket az egész országban egybegyűjtve öleli fel az az öt kötet, szép színes és rajzolt képekben, s a szöveget Malonyay írja hozzá az ő szép magyar nyelvtudásával, költői lelkével. Az első kötet már megjelent Erdélyről és különösen a Kalotaszegről.

Ezelőtt két évvel járt nálunk Juhász Árpád rajztanár és festőművész. Két napig időzött akkor muzeumunkban s a néprajzi osztályban összegyűjtött szép anyagból rajzoltatott és festetett le egyetmást, de ily rövid idő alatt bizony keveset szedhetett össze annak a kötetnek a számára, a mely majd a Dunántúlról fog szólni, de megígérte, hogy eljön még egyszer.

Az idén, mintegy két hónappal ezelőtt kapta meg muzeumunk azt a Kalotaszegről szóló első kötetet s én átnéztem, átolvasgattam és láttam, hogy minő bőségesen és szépen van benne bemutatva ország világnak Erdély és különösen a Kalotaszeg. Nos hát nekünk, Tolnamegyének nincs egy Kalotaszegünk? és nem bővelkedünk mi is a mi magyar népünk művészetének remekében?

De bizony van nekünk is valaminink. Itt van a Sárközünk és vármegyénk többi magyar faluja, meg muzeumunk immár igen szép gyűjteménye. Vajjon nem foglalhatna-e a mi vármegyénk olyan bőségesen helyet abban a nagy műben s csak egy-két hamarában összekapott darabbal szerepeljen a mi vármegyénk? Ez a gondolat bántott folyto-

nosan s kerestem az utat-módot, hogyan lehetne ezt nyélbe sütni.

Megjött az első alkalom: Juhász Árpád néhány héttel ezelőtt megérkezett ismét és rajzoltatott, a Sárközbe is bepillantott. Nos hát, most üssük a vasat. Én és Ács Lipót ur megkértük Juhászt, vegye reá valahogyan magát a szerkesztőt, hogy jöjjön le ide közbénk és saját szemével nézze végig a mi szépségeinket, mert van ám nekünk is, nem csak erdélyi véreinknek.

Szívesen megígérte közbejárását. Ámde Ács Lipót ezzel nem elégedett meg, hanem Budapesten jártában meglátogatta Malonyayt és sikerült lecsalni.

Megérkezett városunkba Juhász immár harmadizben, de vele jött a szerkesztő is.

Szombaton este érkeztek s szerdán reggel utaztak el. Vasárnap, pünkösd első napján bevittük őket a Sárközbe, délelőtt Ócsénybe, délután Decsre. Bemutattuk a templomba menést és kijövetelt, a játszót, végig néztük a falukat, s Malonyay vagy 50 fénykép felvételt tett; Decsen meg egy gyönyörű fiatal menyecske Juhász aquarellben örökített meg. S e munka közben ismerte meg Malonyay a mi Sárközünk népének igaz magyar voltát, kedvességét és vendégszeretetét, meg az egyetlen, de nagy, igen nagy bűnét is. Gyönyörködött igaz gyönyörűséggel az egész Sárközben, a felette vonuló szelid dombsorozaton, Szekszárd szép látképében s egy csomó képes-levelezőlapot küldött Budapestre, így kezdvén mindegyiken az üdvözítő sorokat: „A gyönyörű Sárközből írok“, „A szép Sárközben vagyok“

ládó ellen való bűn, ha az ennek megélhetésére rendelt összegnek legalább 10—15 perzentjét, csupa álszeméremből, sokszorhúságból elvonom tőle, hogy egy mégis csak távolabb eső közszélt megsegítsek véle.

Nálunk már tulteng a közjótékony-ság előmozdítása, istápolása s ha tehát az amugy is ferde nevelésű, tulontul költsékes középosztályt meg akarjuk menteni a még inkább való eladósodástól, s vissza akarjuk állítani a vagyoni függetlenség s így teljes hozzáférhetlenség erkölcsi piederstájára, akkor igenis meg kell ragadni minden alkalmat, hogy ezt az osztályt ne gyengítsük, de ahogy csak lehet, erősítsük.

Rajta tehát, vesse ki az állam az ugynevezett országos közművelődési adót. Legyen az egy, vagy két perzent, de fizesse minden adózó egyformán. Ne az én jó szívetem pum-polja örökre a közjótékony-ság, de ossza szét arányosan a terheket, jusson belőle a szegénynek, de legkivált a gazdagnak, aki most esetleg a markába nevet, amikor az én utolsó koronámat a jótékony-ság urnájába hullani látja.

Tekintélyes összeg fog így begyűlni. Ebből meg lehet valósítani nagyon sok közszélt, támogatni sok meglévő emberbaráti alkotást, előre vinni sok közegészségügyi intézményt. Ez lesz az az egyedüli adó, a melyet áldani fog minden nyomorult, amelynek behozásán tapsolni fog Magyarországnak összes tisztikara, a közjótékony-ság kénytelen-kelletlen gyakoroltatásával agyonsanyargatott egész közép-osztálya.

B.

Magyar érzés.

(F. É.) Nagy nemzetek sajátsága, hogy nyelvükhöz, szokásaikhoz, intézményeikhez, hagyományaikhoz határtalan fanatizmussal ragaszkodnak. Minden egyes cselekedetük, minden ténykedésük kifejezi ezt a határtalan

Hétfőn a muzeumban dolgoztunk. Mindent, amit csak lehetett és érdemes volt, oda adtam rajzolni, festeni s a mi Juhászunk reggeltől estéig dolgozott, nekem meg Malonyay csoportokba rakosgatta a néprajzi osztály gyűjteményeit s ezekről 24 darab fényképet vettem a mű számára. Lerajzolták a bátaí és döbrökői rokkafák szép díszítéseit, a sárközi, tamási járási mángorlók és sulykok díszítéseit, a szép bátaí kanászskürtöt, a himes tojásokat. A sárközi régi szobát Juhász lefestette összesen 95 darabot; ezenkívül használat végett átadtam mindazon tárczaczkéimmet, miket a Sárközről irtam, hogy minél bővebben legyen vármegyénk és a mi saját Kalotaszegünk, a mi gyönyörű Sárközünk és a mi magyar népünk művészete képviselve abban a kötetben, mely majd a Dunántulról szól.

Kedden délután a festőnek még Ács Lipót is segített, hogy a kiszemelt anyag mind készen legyen; ugyancsak ezen a napon pedig Malonyay a muzeumban meg kezdte írni három tárczára terjedő cikksorozatát, úgy, mint azt mostanában a „Budapesti Hírlap” hasábjain olvashatjuk a Bakonyról, —

rajongást, melylyel a nemzetükhöz, nyelvükhöz való tartozást dokumentálni akarják. Külföldön ezt az érzést sovinizmusnak nevezik. Senki azon meg nem ütődik, senki abban valami különöset, vagy esetleg műveltségét nem lát, sőt éppen hazafiasnak minősítik az ebbeli érzelmeket.

A nagy nemzetek csapatában, a németek, angolok, francziák, olaszok között, talán éppen a legműveltebb nációknál, a francziák nál találjuk azt az érzelmeket leginkább kifejlődve és senkinek sem fog eszébe jutni ezért a nagy franczia nemzetet barbarizmussal, balkanizmussal megvádolni.

S mit tapasztalunk nálunk? Mi magyarok a sorstól már amugy is sujtva vagyunk azáltal, hogy teljesen idegen, polyglot államoktól, nemzetiségektől vagyunk körülveve s évszázados küzdelmeinkben, melylyel a kereszténység uralmát igyekeztünk megvédeni a török és tatár előtt, száz sebből vérezve csak nagyon kis mértékben tarthattunk lépést a többi nemzetek szaporaságával s mind ennek daczára, ha a természetes védekezés útjára lépünk s törvény útján, avagy társadalmi téren a magyarság, a magyar érzelmek védelmére kelünk, azonnal a barbarizmus, a műveltség vádjával sujtatunk, csak azért, mert fejlődésünk, további lételünk fontos és immensen veszélyeztető áramlatoktól akarjuk megvédeni szegény és egyedül álló nyelvünket, sajátosságainkat.

A sovinizmus Magyarországon tilos. Németországban meg van engedve, a hol pedig 54 millió egységes németnyelvű állampolgár áll ott a németnyelv, kultúra fennmaradásán — ott meg van s meg volt engedve; Elzász Lotharingiában, melyet a francziáktól hódított el s melynek lakói tiszta franczia nyelvű emberek — meg volt engedve Porosz Lengyelországban, melynek lakói tiszta lengyel ajku állampolgárok, a köteles német nyelvet oktatás törvény útján való behozatala. Nálunk, magyar földön, azon a területen, melyet őseink vérük hullajtásával szereztek, megvédték török, tatár, német ellen, nálunk a világsajtó azonnal a nemzetiségi pártjára áll, azoknak a pártjára, kik részben titkon becsempeszték magukat a magyarok véde területre, részben a Habsburg királyok jóvoltából bekoldulták magukat országunkba, mihelyt a legesekélyebb eszközöket akarjuk alkalmazni magyarságunk, nyelvünk megerősítésére.

Pedig bebizonyított tény, éppen a történelem bizonyítja, hogy csak az a nemzet, az az ország képes megküzdeni egy politikailag, mit gazdaságilag többi versenytársai-

a mi kedves Sárközünkről, Szekszárdról és muzeumunkról, mintegy előzlelítőnek az ország nagyközönsége számára.

Megtettünk tehát mindent, amit tehetünk, hogy vármegyénk, szépségeihez méltóan legyen képviselve s erről tanuskodni fog az a kétszázhat jóval túlhaladó illusztráció, a melyek majd a Tolnavármegyéről szóló részt fogják díszíteni.

De muzeumunknak tulajdonképpen ez is az igazi hivatása; ne hoit anyag legyen az, amit oda halmozunk, hanem éljen. Ismerjék meg mindenek, kiki a maga szempontjából: a tudós a tudományos leírásból és közlésből, a művész az illusztrációkból, az író és költő a maga egyéniségének megfelelő oldaláról. Nem dugjuk véka alá, a mink van, nem őrizük sárkány módra kincsünket, mert hiszen mindez nem csupán a miénk, hanem az édes hazáé, az édes magyar nép egészéé, melyből részt kér az író is, a művész is ép úgy, mint a tudós.

Hiszem és reményem, hogy ha majd a nagy mű nyomán meg fogja ismerni az ország a mi szépségeinkben gazdag vármegyénket, általános közművelődésünk is nagyobb lendületet fog nyerni, mert sok olyan kedves vendéget fogunk tisztelni vármegyénk területén, kik eddig elkerültek bennünket s bucsujárásukat eleddig majdnem kizárólag Kalotaszeg felé irányították.

Kovács Aladár.

val, melynél egységes nyelv, egységes akarat párosul. A polyglot országok sorsa az elmulás, beolvadás, megsemmisülés.

A magyar érzés fejlesztése, azt hisszük, minden egyes magyar állampolgár első s legszentebb kötelessége. S legyen itt bárki bármily nyelvű, érzelmeiben magyarnak kell lennie, különben nem tűrjük meg abban az országban, amely a mi tulajdonunk, mert mi magyarok szereztük azt meg s védtük ezer veszély ellen.

Nincs szükségünk tehát, első sorban arra, hogy kiméljük, ha ugyan kinélet az, a miből az illetőkre kár háramlik, az idegen ajkuak nemzetiségi érzelmeit. Magyar tanítás, oktatás, magyar nyelv mindenhova, ahová a magyar állam hatalma kiterjed. Elűzni, elkergetni mindenkit és mindent, aki ennek a törekvésnek ellene mer szegülni.

A német s idegen nyelvű színelőadásokat az ország egész területén be kell tiltani. Nincs semmi szükségünk arra, hogy a mi zsenge s fejlődésben levő irodalmunk és művészetünk a teljes virágzásban levő idegen, de főleg német kultúrával versenybe álljon. Nem kell német színészet, ha a fővárosi színigazgatók még úgy is erőlködnek, mert azoktól még csak nem is tanulhatunk. Nincs szükségünk arra, hogy az alvó oroszliant évenként fölbresszük s így mesterségesen idézzük elő azt, hogy az végleg el ne aludhasson. Ha az államhatalom gyenge ezen merényletek ellen, álljon a társadalom, mint egy ember tiltakozó szavával ellent s ne menjen oda sem akkor, sem máskor, mikor magyar előadásokkal akar vezekelni büneért, ahol a magyarság esküdt ellenségei igyekeznek a magyarság legnagyobb ellenségét, a német szót új életre ébreszteni.

A szociálisták leghatalmasabb fegyvere ma már a bojkott. Bojkottal kell kivégezni mindazokat, kik a magyarság, a magyar érzelmek esküdt elleneseivel egy táborba szállanak. Vesszenek el ők, hogy velük veszen az a törekvés is, mely hatásában a magyarság kárát, vesztét okozhatja.

Erős nemzeti érzésünk volt a multban az, melyen minden ellenséges indulat, mint sziklaszirt a tenger hulláma, megtörtött. Ezt az erős érzést oltuk bele ifjuságunk szívébe, hogy az ott kiüríthatatlanul gyökeret verjen s megerősítse az ifjuság lelkét a küzdelemre.

Ha a nagy nemzeteknél a sovinizmus erény, mely dicséretet, méltánylást érdemel, az nálunk magyaroknál sem lehet bűn, sem barbárság, sem semmi egyéb, a mikkel ellenségeink, hogy megfélemlítsenek, megrálgalmazni szoktak.

Magyar érzelmeinkkel ne vonuljunk szegyenkezve félre, hanem igenis tüntessünk mindig, minden alkalommal, amikor csak módunkban van, nagy hasznára lehetünk véle a magyarságnak, hazánknak s evvel egyben mindnyájunknak. Hogy külföldi és belföldi ellenségeink mint vélekednek felőlünk, avval pedig törődjünk csak annyit, mint a mennyit ők a mi véleményünkkel.

Krammer János.

Szekszárd városának halottja van. Mert nem csak az a köznek vesztesége, aki rangot, magas állást visel, az őseitől nevet és birtokot örökölt, vagy pénzt szerzett, nagyobb vesztesége a közéletnek egy oly élet kimulása, amely a kultúra szolgálatában folyt le és amely hosszú időn át hervadhatatlan érdemeket szerzett a közművelődés előhaladása körül. *Krammer János*, a szekszárdi polgári fiúiskola igazgatója, Budapestben folyó hó 10-én elhunyt. A Garay hantvainak átszállítására utazott küldöttséggel ment Budapestre, hogy magát műtétnek vesse alá, így remélvén évek óta gyötrő bajától megszabadulni. A szent János kórházba vétette fel magát, ahol dr. *Guzmik* Pál egyetemi tanár végezte az operációt. A nehéz műtét azonban nem hozta meg a remélt gyógyulást. Az elgyengült szervezet nem bírta ki a súlyos kórt, mely néhány napi szenvedés után kioltá a nemes életet.

A gyászhirot szerdán délelőtt hozta meg a táviró Szekszárdra s néhány percz múlva az egész városban elterjedt a tanúgyűnket ért nagy veszteség szomorú híre. A polgári iskolára, a városházára, a főgimnáziumra, a tanfelügyelőségre, a rk. népiskolákra, a Majer-Arlov iskolára, a Szegzárdi népbankra, az ipartestület házára, a kaszinóra, a rk. olvasókörre, a kereskedelmi kaszinóra, a polgári olvasókörre felvonták a gyászlobogókat, melyek a város gyászát hirdetik.

A holttestet kettős koporsóban pénteken reggel hozták meg Szekszárdra. A pályaudvaron Rác József rendőrkapitány és dr. Komáromy Gyula városi orvos vették át a holttestet, melyet innét a család, a polgári iskola tanestülete és a növendékek kísérete mellett a polgári iskola tornacsarnokába szállítottak.

Délután a polgári iskola udvarán felállított, délszaki növényekkel díszített ravatalra helyezték a koporsót.

A temetési szertartást dr. Fent Ferenc szentszéki tanácsos, belvárosi plébános, Wölffel Ferenc és Kapossy Iván s. lelkészek segédkezésével végezte. Az ifjúsági énekhar Szabó Géza hittanár vezetése alatt előadott gyásznéke után Kovács Dávid polgári iskolai tanár következő beszéddel bucsuztatta el az intézet vezérét:

„Állj meg földi utad végén Te jó igazgató, Te hű barát! Állj meg egy röpke pillanatra, hogy — mielőtt nemes lelked porhüvelyét átadnók a néma sírnak; jajsavunk a mi veszteségünk felett, a néma sír mellett annál hangosabb, annál fájdalmasabb legyen.

A te küzdelemteljes, munkás életed legszebb része, leghosszabb része a mi körünkben, a mi szemünk előtt folyt le. Mint ifju kerültél ide, álltál a mi szerény iskolánk bölcsőjéhez, régen, s tested-lelked minden erejével, nemes szíved egész melegével őrizted, támogattad, vezetted a rád bízott csecsemőt, iskolánkat, hogy fejlődjék, hogy erősödjenek és hogy hivatását városunk s hazánk javára annál tökéletesebben betöltsék.

A tervek, a melyeket ifju aggyal szőttél; a remények, a melyeket munkásságodhoz kötöttél, csak részben valósultak meg. Az eszme, a melynek szolgálatában álltál, a mely életed végéig lelkesített, „Erős lelkű, erős karu, művelt hazafiak képzése“ az megvalósult, mert ezer és ezer növendék lelkében él, hatalmas lánggal lobog. Lelked, ha letélt égi hazájából, nyugodtan fordul Istenéhez, mert te itt a földön, vándor utadon, mint hazafi, mint férj és barát mindig a legjobban, a leghívebben és legtekélyesebben teljesítetted kötelességedet.

Ide állunk koporsód mellé, tanár társaid, a kikkel annyi hosszú éven át együtt munkálkodtál; tanítványaid, a kik nemes lelked szeretetét, nemesen érző szíved jóságát annyiszor élvezték, s könnyeinkkel öntözzük koporsódat.

Óh, e könnyek enyhítsék a mi lelkünk fájdalmát, mert e könnyeket a nemes szívedre, lelkedre való emlékezés fakasztja szemünkből.

A ki polgári kötelességét híven teljesítette, a ki jól betöltötte azt a helyet, a melyre állítattad, mint te, annak emléke nem vész el az emberek lelkéből.

Kedves tantárgyadnak, a „Magyarok történelmének“ tanítása alatt, óh de sokat elmerengtél, elábrándoztál nemzetünk régi dicsőségéről; erős magyar lelked törhetetlenül hirdette a tanítványoknak a magyar nemzet jobb, szebb jövőjét, az ígét, hogy „a magyar nemzet nem volt, hanem lesz.“

És a hazaszeretnek eme erős forrását, a mely lelkedből fakadt, a melynek cseppjeit 32 éven keresztül itták növendékeid; oly jól eső, oly édes volt hallani, látni kívált az utolsó évek gyanus, világhazafiság felé hajló eszméi között.

Elbocsájtunk most már örök pihenő helyedre jó igazgatónk, hű barátunk, sőt elkísértünk oda. Álmadozzál ott, a mig a feltámadásra hívó szó meg nem harsan, álmadozzál lelked legkedvesebb idejéről, a magyar nemzet nagyságáról, a magyar nemzet jövőjéről.

Emlékedet, mig élünk meg fogjuk őrizni“.

A mély hatást tett beszéd után a da-

lárdá énekelte el a „Mért oly boros“ kezdetű gyönyörű gyásznéket, melynek elhangzásával megindult a menet az alsó temetőbe, a hol újabb beszélés után átadták a boldogultat az anyaföldnek.

A temetésen megjelent Szekszárd értelmisége teljes számban, de vidékről is igen sokan. Résztvett a végtisztességtételen Apponyi Géza gróf főispán, Simontsits Elemér alispán, Weber János országgy. képviselő, dr. Szentkirályi Mihály polgármester, Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő, Razgha Lajos zombai, Mosgai Sándor szekszárdi újvárosi plébános, Borzsák Endre szekszárdi, Hörömpeő Ferencz némedi ref. lelkészek, dr. Rubinstain Mátyás rabbi, Göde Lajos ref. kaplán, a nőegylet testületileg, az ipartestület zászló alatt, Wigand János igazgató vezetésével a főgimnázium tanári kara, a tanulóifjúsággal, a polgári fiu- és leányiskola tanestülete a növendékekkel és a városban levő felekezeti iskolák összes tanítói. — A paksi polgári iskolát Paraté György igazgató, Polgár Alajos és Günsz Gábor tanárok képviselték.

A nagyszámban érkezett koszorukat külön kocsin szállították.

A család koszorúin kívül koszorut küldtek: A közs. iskolaszék, a tanestület tagjai, a főgimnázium tanártestülete, a polgári leányiskola tanestülete, a Szegzárdi népbank, a Szegzárdi népbank felügyelőbizottsága, a nőegylet, a polgári leányiskola növendékei, a hálás növendékek, az ifjúság, a III. oszt. ifjúsága, volt tanítványai, Tihanyiek, Holub család, Abay család, Kramer Vilmos és családja, Jasek Sándor, Weber család.

A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Krammer Jánosné Steiner Anna, a maga és összes rokonai nevében megtört szívvel tudatja, hogy szeretett férje, Krammer János, a szekszárdi államilag segélyezett közs. polgári fiúiskola igazgatója Budapesten, e hó 10-én 56 éves korában jobblétre szenderült. A boldogult hült porai folyó évi június hó 12-én délután 5 órakor fognak Szekszárdon, a polgári iskolában be-szenteltetni s az alsóvárosi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise folyó hó 12-én, délelőtt fél 8 órakor fog megtartatni a belvárosi templomban. Szekszárdon, 1908. évi június hó 10-én. Az örök világhosszág fényeskedjék neki!

A polgári iskola tanestülete pedig a következő gyászjelentést küldte: A szekszárdi áll. s. községi polgári fiúiskola tanestülete mélyen megrendülve jelenti, hogy szeretett igazgatója Krammer János, polgári fiu-, iparos- és kereskedőtanonciskolai igazgató, az Országos Polgári Iskolai Egyesület „Duna-Drávaközi Körének“ elnöke, városi képviselő, több jótékony és közmívelődési egyesület választmányi tagja, életének 56-ik, igazgatói működésének 32-ik évében, rövid szenvedés után Budapesten meghalt. A hű barátoknak, a szeretett igazgatónak emlékét kegyelettel őrizzük!

Életrajzi adatai a következők: Püspök-nádasdon, 1852-ben született, ahol atyja, Krammer József kántortanító volt. A középiskolát és tanítóképezdét Pécsen végezte s mint okleveles tanító Döry Béla cs. és kir. kamarásnál volt nevelő. Két évi nevelősködés után beiratkozott a budapesti pedagógiumba, ahol kitüntetéssel nyert polgári iskolai tanári oklevelet, melynek megszerzése után 1876-ban, tehát alig 24 éves korában a szekszárdi polgári fiu- és felsőleányiskolához igazgatónak nevezték ki. 1880 május 1-én nősült. A szekszárdi kereskedelmi és iparostanonciskolának 1884-ben történt megnyitása óta szintén igazgatója. Polgári iskolai igazgatóságának 25 éves évfordulója alkalmával, 1901-ben, a szekszárdi kaszinóban rendeztek tiszteletére ünnepséget, melyen az egész város társadalmi szeretetének és tiszteletének kifejezésével halmozta el.

A boldogult valódi tanító volt. Lelkes, buzgó és szeretetteljes. Művelt elméje és nemes lelke minden szép és jó iránt érdeklődött. Lelke egész melegével csüngött a közoktatásügyön, melynek valódi apostola volt. A tanügy terén kifejtett érdemeit kar-

társai is méltányolták, megválasztván az Országos Polgári Iskolai Egyesület „Duna-Drávaközi Körének“ elnökévé. Itt mondott elnöki székfoglalója széles körökben szerzett neki elismerést és becsülést. A helybeli társadalomnak is munkás tagja volt. Minden közmívelődési egyesület működésében élénk részt vett, a legtöbbben tisztséget is viselt.

Egyenes jelleme, előzékeny modora, tapintatossága igaz rokonszenvet biztosított neki az emberek részéről s ez a rokonszenv és becsülés a rugója annak az általános gyásznak és részvétnek, melyet elmúlása a szívekben kiváltott.

Nász a Sztankovánszky családban.

Sztankovánszky János kir. kamarás, nagybirtokos gyönyörűes kajdaci kastély a ritka szép családi ünnepségnek volt színhelye a f. hó 8-án és 9-én. A szó szoros értelmében is elmondható, hogy heted-hét országra szóló lakodalom volt itt, mintha csak a régi nagy ur házak színes, álomszerű tarka világa elevenedett volna meg s tért volna vissza a rég letűnt múltból a jelennek, a mának szürke, ködös hétköznapjába. . . . De hogy el ne felejtjük megemlíteni, Sztankovánszky Ágnes urkölygy, Sztankovánszky János kir. kamarás és neje Döry Tekla csillagkeresztes hölgy leánya tartotta esküvőjét Inkey Pál báróval, a magyar főrendiház örökös tagjával, szolgálaton kívüli huszárhadnaggyal.

Mesés fény, a gyönyörűbbnél gyönyörűbb diszmagyarok ragyogó pompája, virágillattól terhes lég, nagy színhatású rózsafüzérek száza adták e családi ünnepnek a pompás külső keretet, amelybe remekül illeszkedett be az igazi ősmagyaros pompa s a világi és egyházi szertartás a maga komoly méltóságával.

Már 8-án délután benépesedett a ritka fényvel berendezett kajdaci kastély a környék nagyobb uraival, a vasuton is nagy számmal érkezett rokonokkal, jóbarátokkal és ismerősökkel, kiknek tiszteletére a házi gazda fényes estélyt rendezett. Két hatalmas teremben a vendégeket gazdag, pazar lakoma várta, amely után egy másik teremben Garay Lajos zenéjére tánc következett. Az estélyen a menyasszonyon, vőlegényen s a vendéglátó örömszütlökön kívül résztvettek: Sztankovánszky Mária a menyasszony nagynénje, Sztankovánszky Erzsébet, Miczi, Gigi, Imre, Tibor, Pál testvérei, Pappenheim Szigfried és Sent Marczant grófok, Kendeffy Gábor, báró Inkey József képviselő, báró Inkey Béla jeles geologus, báró Inkey Antal földbírt., a vőlegény nővére: báró Inkey Nessi férjével Hoyos Miksa gróffal. Továbbá Jankovich Iván, Somsich László grófok. Náray Lajos képviselőházi alelnök, Náray Tamás csanádmezei s gróf Széchenyi Viktor fejérmegyei főispánok, Széchenyi Sándor gróf v. b. t. t., Perczel Dezső v. b. t. t. fiával, Perczel Bélával, Perczel Lajosné leányával, Csapó Vilmos kir. kamarás nejevel, Bezerédj Pál főrendiházi tag nejevel, özv. báró Jeszenszky Jánosné leányával, özv. báró Jeszenszky Béláné, báró Jeszenszky Ödön, báró Jeszenszky Tilda, báró Jeszenszky József. Gaal József cs. és kir. kamarás és neje Jeszenszky Ilma bárónő, özv. Döry Jenőné, Döry Etelka, Döry Hugó, Döry Jenő. Vizsolyi Ákos és neje Puchner bárónő, Bernrieder János, báró Eötvös Bébi és Ilona, özv. Döry Zsigmondné, Döry Ilona, Döry László huszárkapitány, Simontsits Elemér Tolnavármegye alispánja. Báró Tunkl főhadnagy, Steiner iharosi esperes, Bereczk helybeli plébános, a kajdaci és iharosi uradalom tisztikara és még számosan, összesen valami 85-en. Az estély alatt a kastély gyönyörűen ki volt világítva.

A tulajdonképpen való ünnepség másnap délelőtt 11 órakor kezdődött.

A polgári összeadást Simontsits Elemér alispán végezte a kastély szalonjában. Tanuk voltak Bezerédj Pál és báró Inkey József. Az esketés után Simontsits Elemér alispán a fiatal párhoz remek beszédet intézett, amely általános feltűnést keltett a polgári szertartás fényét nagyban emelte, hogy valamennyien diszmagyarban jelentek meg.

A hatalmas nászmenet innen a kastélytól mintegy 700 lépésre lévő családi kápolnába ment a következő sorrendben:

Botos násznagy: gróf Széchenyi Viktor.
Nyoszolyók és vőfélyek: báró Jeszenszky Tilda Kendeffy Lajossal, Bernrieder Nanda báró Jeszenszky Józseffel, Sztankovánszky Margit gróf Somssich Lászlóval, Návay Emma Döry Lászlóval, br. Inkey Laja gróf Jankovich Ivánnal, báró Eötvös Ilona Sztankovánszky Tiborral, Sztankovánszky Mária Valéria Döry Hugóval, Sztankovánszky Erzsébet Inkey Pállal, báró Eötvös Rolanda Sztankovánszky Imrével, Sztankovánszky Agnes Návay Lajossal, Sztankovánszky Pál uszályhordó. Nászasszonyok és násznagyok: özv. Döry Jenőné Inkey Antallal, Sztankovánszky Jánosné báró Inkey Józseffel, gróf Hoyos Miksáné gróf Pappenheim-Szigfrieddel, özv. Döry Zsigmondné Bezerédj Pállal, özvegy báró Inkey Istvánné Sztankovánszky Jánossal, Sztankovánszky Mária Inkey Bélával, Döry Ilona gróf Hoyos Miksával, Döry Etelka Návay Tamással, továbbá Döry Béla, gróf Marczant Sándor és Simonsits Elemér.

A kastély előrése gyönyörűen volt dekorálva virágfüzérekkel s a kápolna előtt sátor állítottak az esküvő iránt érdeklődő uri közönség részére.

A menyasszony ruhája remeke a diszmagyar női öltözeteknek, arcát ósrégi családi ereklye, pompás csipkefátyol borította.

A kápolnában Steiner, iharosi esperes misét mondott. Az esketési szertartást Bereczk János, kajdaci plébános végezte és szép beszédet intézett az új párhoz.

Egyházi násznagyok voltak a menyasszony részéről: Bezerédj Pál és gr. Pappenheim Szigfried, a vőlegény részéről: báró Inkey József és Béla.

Az esketés alatt borongós, esőre álló volt az idő. Amikor azonban a szépséges menyasszony kilépett a kápolna ajtaján, gyönyörűen kisütött a nap, mintha csak ez is gratulálni akart volna a fiatal pár boldogságához.

A menet azután visszatért a kastélyba. A sátorban összegyűlt intelligens közönség mosolyogva üdvözölte az új párt s ugyan csak működtek a kodakok. Egyes fővárosi lapok ugyanis felvételeket készítettek a pompás lakodalmi menetről.

A kastély előtt Blasesok Gyula, az uradalom intézője igazán talpraesett, szép beszédben üdvözölte az új párt s egy ezüst-fedelű üvegszekrényt nyújtott át, amelynek közepén kajdaci föld, körülötte gabonakalászból, füvekből, réti virágokból font koszoru volt.

Délután 2 órakor pompás ebéd következett. A remekül diszített asztaloknál ötvenen foglaltak helyet. A pazar menü kiemelkedő különlegessége volt a 117 éves somlai és a 40 éves szekszárdi, amelyek a többi italok kal szemben különösen nagy kelendőségnek örvendtek.

Először a botos násznagy, gr. Széchenyi Viktor szólott az új párhoz, majd a család régi jó barátja, Bezerédj Pál mondta a következő nagylátású beszédet:

Mint ennek a háznak legrégebb barátja és mint rokon kérek engedélyt arra, hogy egy pár rövid, kérészetlen szóval elmondhassam azt, amit ebben a percében érezek. A ti boldogságotok a mi örömünk, a mi gyönyörűségünk. Dacára annak, hogy Téged — éppen boldogságod kivezérel ezen házból és vezérel egy más család karjai közé, mely megnyugtatásunkra szolgál, hogy ezen második családban találni fogsz egy második szerető édes anyát, fogsz találni igazi testvéreket és rokonokat, kik veled együtt fognak érezni jó és kevesebb jó napokon. De találkozni fogsz új családban egy agg nővel is, kit nemesak övéi határtalan szeretete környez, de kit környez a nemzet tisztelete és kegyete.* Nagy idők tanuja volt ő! Amidőn a nemzet legkeservebb napjait élte, ő volt az, aki távol a hazától, szívének melegével és jellemének szilárdságával nem egy magyar ember szívében fenntartotta és ápolta a jobb jövő iránti reményt. De találkozni fogsz új családban egy nagy embernek** szellemével is. Nagy volt a szíve, nagy volt az elméje. Határtalan hazaszeretete és ember-szeretete. Ő volt az, ki kijelölte azon ösvényt, amelyen, ha élni akar, ennek a nemzetnek tovább kell haladni a közmívelődés és civilizáció felé. És mig igaz ember lakja e hazát, áldva lesz az ő emléke.

Ezt a házat el fogod hagyni, a melyben annyi gyengéd, nem muló szeretet környezett. Arra kérünk,

* Báró Eötvös Józsefné.

** Báró Eötvös József, a nagy államférfi, a vőlegény nagyatyja.

gondolj vissza mindig kegyelettel e házra, de gondolj vissza mindenkor mélyszéges kegyelettel arra a kis régi kajdaci házra is, amelyben születél és amelyben honolt annyi igaz baráti, rokoni és családi szeretet, amelyben honolt annyi szerénység mellett oly mély klasszikus műveltség és bölcsesség és amelyben honolt annyi őszinte hazaszeretet és emberbecsülés. A multak iránti kegyelet a legjobb, talán egyedüli biztosítéka a jövő boldogságának.

Emberi dolog volna, ha egykoron a ti fejetek felett is tornyosulnának felhők, bár legyenek azok csak bárányfelhők is. Kivánom, hogy úgy, mint a tavaszi hajnal ködfátyolat szétoszlatja a felhők napugara, úgy oszlassa szét ama felhőket, azon igaz, őszinte szeretet lángja, amely ma tölti el szíveiteket.

Is en éltesse új családod tagjait, éltesse benneteket és vezéreljen boldogságban!

A szép beszédre br. Inkey József, mint a fiatal asszony új családjának feje válaszolt.

Azután gróf Somssich László a nyoszolyó lányokra, Inkey Béla a fiatal asszony jelenlévő nagyanyjára és nagynénjére mondott szép köszöntőt, végül gróf Széchenyi Viktor humoros felköszöntővel a nyoszolyó lányokra üritett poharat.

A pazar lakoma után aztán 5 órakor pompás két fogat állott elő. A lovak riadozva pislogtak a sok bécsi piros kendő és pántlika alól s prüszkölve repítették az új párt a simontornyai állomásra, ahonnan az új házások Budapestet át Schweitzba utaztak. Az állomásig elkísérték őket az összes vőfélyek és nyoszolyó lányok is.

Ezután a vendégcsereg is oszladozni kezdett. Elrobogott Pappenheim gróf hatalmas piros automobilja is, Széchenyi Viktor gróf főispánt repítve haza Székesfejervárra.

Estére már csak kevesen maradtak az ősi kastélyban, amelynek pompás virágdíszé azóta már hervadásnak, fonyadásnak indult, mintha bizony csak sajnálná a szépséges menyasszonynak onnan távozását.

A meghazudtolt szakcsi apostol.

Ezt a magát népevezérnek feltölt népboldondító dr. Visontai Soma udvari tanácsos, fővárosi ügyvéd, akire Szemere legutóbbi kiáltványában olyan nagy hangon hivatkozott, alaposan lezárolja. *Simonsits* Elemér vm. alispánhoz ugyanis Visontai a következő levelet intézte:

Nagyságos Alispán ur!

Az „Alkotmány“ című lap ide mellékelte mai számában a „Dunántúli agrármozgalom“ czime alatt Szemere Kálmánnak, a Dombóvár Vidéki Szabadgazdák Egyesületéhez intézett egy levelét teszi közvé. Erre a közleményre a másolatban ugyan csak ide csatolt nyilatkozatban válaszoltam, melyet azzal a kéressel küldök meg Nagyságodnak, hogy azt a földmivelő nép felvilágosítása érdekében megfelelő módon nyilvánosságra hozni méltóztassék.

Maradok kiváló nagybecsülésem nyilvánítása mellett Nagyságodnak kész hive:

Dr. Visontai Soma.

Ezt a jelzett s az „Alkotmány“ szerkesztőjéhez intézett nyilatkozatot, melynek közlésére az alispáni hivatal részéről hivatalosan is felkérteünk, lapunk zártakor térszűke miatt nem hozhatjuk egész terjedelmében. Bekezdő soraiiban dr. Visontai Soma kijelenti, hogy Szemere védelmét az ellene megindított büntügyi eljárásokban csak azzal a feltétellel vállalta el, ha Szemere azonnal „minden további hatósági beavatkozásra alkalmas adó ténykedésről tartózkodni fog“ s ezt Szemere neki meg is ígérte. Azután így folytatja:

Érthető megdöbbenéssel olvastam tehát a b. lapjában közzétett levelet. És pedig két okból. Egyrészt arról tanuskodik e levél, hogy Szemere Kálmán tett ígérete dacára tovább halad azon az uton, mely őt a büntető törvényekkel összeütközésbe hozta. Másrészt azt az eléggé el nem ítélt kísérletet látom benne, hogy nemcsak felhasználásával és a valóságnak meg nem felelő ténykedéseim kiállításba helyezésével iparkodik agitációját hatályosabbá tenni. Ezzel szemben lelkiismereti kötelességem annak kijelentése, hogy mindaz, ami a levélben nevémmel kapcsolatban felemlítették, eleitől-végig tiszta valótlan-

ság és rágalom, amint erről — úgy hiszem — mindenki az első olvasásra is meg volt győződve.

Ha tudtam volna, hogy védenem, midőn megbízott, az a cél vezérelte, hogy nevémmel felhasználásával hason Tolnavármegye földmivelő népére, a megbízást soha el nem fogadtam volna. Ezek után Szemere büntügyi védelmét tovább nem vállalom és arról a budapesti büntető Törvényszékhez intézett beadványban még a mai napon lemondottam. Egyben pedig jelen nyilatkozatomhoz hasonló tartalmu levelet intéztem a tolnavármegyei Alispán urhoz azzal a kéressel, hogy azt kellő módon a nép felvilágosítására nyilvánosságra hozni sziveskedjék.

Kiűnő tisztelettel:

Dr. Visontai Soma s. k.*

VÁRMEGYE.

A közigazgatási bizottság ülése.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága, rendes havi ülését folyó évi június hó 11-én tartotta meg. Gróf Apponyi Géza főispán elnöklété alatt jelen voltak: *Simonsits* Elemér alispán, *Forster* Zoltán főjegyző, *Papp* Gyula árvaszéki helyettes elnök, *Fink* Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató, *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő, dr. *Hangel* Ignác főorvos, *Örffy* Lajos, *Török* Béla, gróf *Széchenyi* Sándor, *Kovács* S. Endre, *Bernrieder* János, *Sigora* Lajos th. kir. állatorvos, *Fischer* Imre kir. ügyész.

Az ülés lefolyásáról a következőkben számolhatunk be.

Gróf Apponyi Géza főispán, az ülést megnyitván, bejelentette *Krammer* János szekszárdi polg. fiúiskola igazgató elhalálozását és e felett mély sajnálkozásának adott kifejezést. Az ülés a főispán ezen bejelentését tudomásul vette. Az italmérsi illeték második foku megállapítására alakított felszólamlási bizottság elnökévé *Örffy* Lajost, helyettes elnökévé *Török* Bélát választották meg.

A sárszentlőrinczi „Sió“ hid helyreállítására 3520 kor. 98 fillért engedélyeztek.

Az egyes havi jelentésekből a következőket említjük meg:

Simonsits Elemér alispán jelentése szerint május hónapban az alispáni hivatalhoz 1328 ügydarab érkezett. A közbiztonság zavartalan volt. Fegyelmi eljárás egy esetben rendeltetett el, rendbírságolás kisebb mérvű mulasztások miatt három esetben alkalmaztatott.

Dr. *Hangel* Ignác főorvos jelentése szerint május hónapban a közegészségügyi állapot határozottan kedvezőnek mondható. A védhímlőtás az egész megye területén folyamatban van. A szokásos közegészségügyi vizsgálatok megtartottak.

Dr. *Kertész* Mór tolnaváraljai bányatorvos megyénkbeli eltávozott, helyettesítésével, állásának újbóli betöltéséig dr. *Schall* Kálmán járásorvos bizatott meg.

A szekszárdi „Ferencz“ közkórházban május havában 555 egyén részesült ápolásban.

Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő jelentését lapunk tanügyi rovatában közöljük.

Fink Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hónapban az általános iktatóba 4260 ügydarab érkezett. A különböző adónemekből 744,187 kor. 36 fillér folyt be, mely bevételt összehasonlítva a mult év hason időszakában befolyt 712,275 kor. 68 fillérrel, kedvezőbb 31911 kor. 68 fillérrel.

Sigora Lajos th. kir. állatorvos jelentése szerint május hónapban az állategészségügyi elég kedvező volt, amennyiben a veszteségeket okozó, főleg sertés betegségek számbavehetően nem terjedtek.

A tavaszi haszonállat vizsgálatok az egész vármegye területén befejezést nyertek. Az eredmény kedvező volt. A haszonállatok összeírása ezidén a szokottnál is pontosabban eszközöltetett. Általánosságban szaporulat mutatkozik.

A vármegyei közegészségügyi bizottság folyó évi június hó 15-én délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek tárgya, egyes közegészségügyi körnek újbóli kikerekítése iránti javaslat tétel és a Döbrököz községben felállítani kért gyógyszerár engedélyezése iránt benyújtott kérvény tárgyalása.

A központi választmány ülése. Tolnavármegye központi választmánya, folyó évi június hó 9-én ülést tartott, melyen *Fördös Géza*, a paksi választás elnöke, az előirt esküt letette.

HIREK.

— **Személyi hir.** Főispánunk *Apponyi Géza* gróf hazaérkezett szabadságáról, s a főispáni hivatal vezetését ismét átvette *Simontsits Elemér* alispántól. Főispánunk szerdán estétől péntek estig időzött városunkban.

Gróf *Apponyi Géza*né, szül. *Széchenyi Paula* grófné e hó 18-án városunkba érkezik, hogy mint zászló-anya résztvegyen a 21-iki zászlószentelési ünnepben.

— **Zászlószentelés.** A főgimnázium 21-iki zászlószentelési ünnepélye iránt vármegyeszerte élénk érdeklődés mutatkozik s így a nemcsak fényes, de lelkes ünnepnek kiváló sikere előre biztosítva van. Az ünnepélyen Szekszárd derék iparossága is részt vesz, minek biztosítása céljából az ipartestület vezetősége következő meghívást bocsátotta ki: A szekszárdi állami főgimnázium tanulóifjúsága folyó hó 21-én zászlószentelési ünnepet ül, melyen a szekszárdi általános ipartestület, disz-zászlója alatt szintén részt vesz. Felkértenek ennél fogva a mélyen tisztelt testületi tag urak, hogy a lelkes magyar ifjúság becsülése és szeretete tanjeléül, magasztos ünnepélyén részt venni kedves kötelességüknek tekintsék. Gyülekezés 21-én reggel 8 órakor az ipartestület helyiségében. Szekszárdon, 1908 június hó 11-én. Szűts Ferencz, ipartest. jegyző. André István, ipartest. elnök.

— **Kitűnő szigorlat.** Ifju *Örffy Lajos*, *Örffy Lajos* takarékpénztári vezérigazgató fia a budapesti orvosi egyetemen az első szigorlatot egyhangu kiténtetéssel tette le.

— **Kinevezés.** Gróf *Apponyi Géza*, Tolnavármegye főispánja dr. *Schober László* dunaföldvári gyakorló ügyvédet tiszteletbeli vármegyei ügyésszé nevezte ki.

— **Egy régi híres versenystálló újabb diadala.** A „Budapesti Ugetőverseny Egyesület” május-június havi meetingje, szép eredménnyel járt a tengeliczi Csapó-istállóra nézve, amennyiben a tulajdonos, *Csapó Daniél* fogatai 12 versenyen 11 díjat (7700 kor. értékben) nyertek, ezek közül egy első díjat kettes fogattal és egy első díjat négyes fogattal. A nyertes lovakból 3 saját ménesbeli volt, *Warren* importált amerikai mén után.

— **Iskolaszéki ülés.** Szekszárd város iskolaszéke, f. hó 11-én ülést tartott. Jelen voltak: *Boda Vilmos* elnök, *Kiss Károly*, *Pirnitzer Béla*, dr. *Rubinstein Mátyás*, dr. *Beőthy Károly*, *Bodnár István* iskolaszéki tagok, *Kovácsné Nagy Lujza* leányiskolai igazgató, *Holub János* fiúiskolai helyettes igazgató. *Boda Vilmos* elnök, megható szavakkal emlékezett meg *Krámmér János* polgári fiúiskolai igazgató elhunytáról. Elévülhetlen érdemei méltatására később keres alkalmat, ez alkalommal indítványozza, hogy az iskolaszék mély megindulásának, gyászának és bánatának jegyzőkönyvében is kifejezést adjon, az özvegyhez részvétiratot intézzen, az elhunyt ravatalára koszorút tegyen s testületileg vegyen részt a temetésben. Az elnök javaslatát egyhangu helyesléssel elfogadták. Az egyik iskolaszéki állást szent. hóban töltik be. Az iskolai ösztöndíjakat a következőknek ítélték oda: *A Bezerédj I* alapítvány kamatát *Szijártó Lajos I.* oszt., és *Debreczeni Zsigmond II.* oszt. tanulónak. A Tolnamegyei iskolatanács alapítványának kamatát *Klein Zsigmond IV.* ik és *Lisbauer Ferenc IV.* ik oszt. tanulónak. Az Amizon-féle alapkamattját *Tóth Erzsé I.* ső és *Schandl Mária IV.* oszt. leányiskolai növendéknek.

A vizsgák napjait a következőleg tűzték ki. A polgári fiúiskolában 15-én az I., 16-án a II., 17-én a III., 19-én IV., 20-án az V. és VI. osztály. Záróünnepély 25-én. A leányiskolában 15-én az I., 16-án a II., 17-én a III., 19-én a IV. osztály vizsgája. Záróünnepély 23-án.

— **Esküvő.** *Kontsils Elemér* uzi földbirtokos e hó 11-én vezette oltárhoz Sárszentlőrinczen *Györe Sárkát*, *Györe Pál* főjegyző leányát. Az egyházi szertartás alatt *Sántha Károly*, a jeles pap és költő, gyönyörű költői szárnyalású beszédet intézett a fiatal párhoz. A diszes esküvőn nagyszámu rokonság volt jelen, résztvett azon többek között a menyasszony nagybátyja, *Csók István*, a Párisban élő kiváló festőművész is.

— **Csók István Szekszárdon.** *Csók István*, Párisban élő jeles festőművészünk, f. hó 12-én városunkban időzött. A napokban Mohácsra megy, hol a Dunát fogja festeni. *Csók István*nak a párisi Nagy szalonban jelenleg a *Nirvana* című nagy képe van kiállítva s a londoni kiállításon is több képe van.

— **Hivatalvizsgálat.** *Ébersz Károly* miniszteri tanácsos, földmívelésügyi miniszteri számvevőségi igazgató és *Makutz Rezső* miniszteri számvizsgáló Szekszárdon a selyemtenyészési felügyelőség 1907. évi zármérlegét vizsgálták meg. Folyó hó 12-én Tolnára mentek át a hol a fonodát tekintették meg s ahonét *Bezerédj Pál* miniszteri meghatalozottal *Hidjára* utaztak. — *Pitze Lajos* munkásbiztosító hivatali ellenőr és *Imrefy Gyula* számtiszt folyó hó 11-én Szekszárdra érkeztek s a kerületi munkásbiztosító pénztár ügy kezelését vizsgálták meg.

— **Helyettes igazgató.** A szekszárdi polgári fiúiskola igazgatásával az új igazgató kinevezéséig *Tihanyi Domokos* kir. tanácsos, tanfelügyelő *Holub János* tanárt bízta meg.

— **Hangverseny.** A szekszárdi róm. kath. olvasókör, folyó évi június hó 22-én, hétfőn a főgimnázium zászlószentelése alkalmából városunkban tartózkodó székesfehérvári V. honvédkerület katonazenekarának közreműködésével táncszal egybekötött hangversenyt tart. Belépő díj személyenként 1 kor. 20 fillér. Jegyek előre válthatók a kör Elnökségénél. Felülfizettek köszönettel fogadtanak a „ház-alapra.” Kedvezőtlen idő esetén a hangverseny a kör disztermében fog megtartatni.

— **Majális.** Az érettségit tett ifjak s a szekszárdi állami főgimnázium ifjúságának majálisa e hó 26-án lesz, a polgári olvasókör helyiségeiben.

— **Képviselőválasztás Pakson.** Dr. *Madi Kovács János*, a paksi kerület országgyűlési képviselőjelöltje most járja be a kerület községeit, hogy program beszédét elmondja. A rokonszenves képviselőjelöltet mindenütt a legimpozánsabb módon fogadták. Pakson vasárnap tartotta program beszédét. Hírlik, hogy *Konjálthy Béla* volt országgyűlési képviselő is fellép, de még ezideig határozott hír ez irányban nincs.

— **Eljegyzések.** *Szabó Jenő* pécsi kataszteri mérnök eljegyezte *Kelemen Ilonkát* Pakson.

Lauffer Béla eljegyezte *Bencze Katust* Tolnán.

Károlyi Károly tolnai áll. isk. tanító, pünkösdi napján jegyezte el *Stoll Bálint* leányát: *Paulát*.

— **Megdicséért novella.** A pozsonyi Toldi kör bíráló bizottsága, a legközelebbi pályázaton dícséretben részesítette *Belnár Bélának*, a Bonyhád és Vidéke szerkesztőjének *Barcarola* ez. novelláját. Örülünk kollegánk szép irodalmi sikerén.

— **Erdészeti és vadászati gyűlés.** *Baranya*, *Somogy* és *Tolnavármegyék* erdészeti és vadászati egyesülete vasárnap, június 14-én délelőtt 9 órakor *Somogyvármegye* székházának disztermében, választmányi ülést tart, amelyen *Széchenyi Bertalan* gróf elnököl. Az ülésre három vármegye erdészeti és vadászati gyűlésnek *Kaposvárra*.

— **A kereskedelmi miniszter döntése a szekszárdi bérkocsi díj ügyében.** A szekszárdi bérkocsisok a városnak rendezett tanácsnava alakulása után, hirdeteményileg közölték a közönséggel, hogy ezután a vármegyei szabályrendelettel megállapított 1 kor.

20 fillér helyett a vasúthoz 2 kor. vitelbért szednek. A szekszárdi pénzügyigazgatóság véleményét kérte úgy az alispánnak, mint Szekszárd rendőrkapitányának. A két vélemény azonban ellentétes volt. Az alispán hivatközással a kereskedelmi miniszter rendeletére, amely szerint bérkocsi tulajdonosoknak csak azok tekinthetők kik közhelyről bocsátják kocsijaikat a közönség rendelkezéseire — a bérkocsisoknak adott igazat, mivel közhelyről induló bérkocsi nincs, így a szabályrendelet rájuk nem vonatkozhatik, miért a díjat tetszésük szerint állapíthatják meg. A rendőrkapitány szerint a bérkocsi tulajdonosok nem jogosultak nagyobb viteldíj szedésére. A pénzügyigazgatóság erre felterjesztést tett a kereskedelmi miniszterhez, aki 35,033/908—VI. A. rendeletével akként döntött: „Szekszárd r. t. város területére az elődje által 42,197/902—VIII. A. szám alatt jóváhagyott vármegyei szabályrendelet díjtételei mindaddig, míg Szekszárd r. t. város területére a jelenleg alkotás alatt álló bérkocsi szabályrendeletet jóvá nem hagyja — érvénytelenné bírnak s így a városból a vasúti állomáshoz vagy az onnan vissza való fuvarozásért szedhető díj: 1 kor. 20 fillér.”

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter dr. *Tenczlinger József* zalaegerszegi kir. törvényszéki joggyakornokot a billéki kir. járás bíróságához jegyzővé nevezte ki.

— **Nyári multság.** A szekszárdi általános ipartestület szokásos nyári multságát július hó 5-én a *Mutsenbacher-féle* vasúti vendéglőben tartja meg.

— **Tanulmányut.** A bonyhádi főgimnázium tanárai a jelentkező tanulókkal 9 napra tervezett tanulmányi kirándulást rendeznek a kárpátokban Indulás június 21-én Részvételi. díj 60 korona.

— **Adomány a Wosinsky szoborra.** *Kovács S. Endre* nagybirtokos és vm. bizottsági tag a *Wosinsky* szoboralap javára 50 koronát adományozott.

— **Alapító tag.** Gróf *Apponyi Géza* főispán a vármegyei muzeumegyesület alapító tagjai közé belépett.

— **A református olvasókör** a folyó hó 8-án saját tagjai részére zártkörű táncmultságot rendezett, amely úgy anyagilag, mint erkölcsileg szépen sikerült. Felülfizettek *Ocsó László* 2 kor., *N. N.* 1 kor. 20 fill., *Bajó János* 60 fill., *Göde Lajos* 1 kor., *Balogh Ádám* 60 fill., *Hercegh Mór* 40 fill., *Kőrösi József* 40 fill., *Joó István* 20 fill., *N. N.* 20 fill.

— **Halálozás.** *Luttenberger János* műcs-fai ág. hitv. ev. tanító neje f. hó 10-én 24 éves korában meghalt.

Meszlényi Simon István nyug. közalapítványi számtartó folyó hó 11-én Pécsen 70 éveskorában elhalt. Pécsen történt beszélés után ma reggel temették a boldogultat Vár-dombon, nagy részvét mellett. A temetésen a közalapítványi uradalom tisztikara testületileg vett részt és gyönyörű élő virág koszorút helyezett a koporsóra.

Bloch Hermann tekintélyes paksi borkereskedő e hó 11-én délelőtt 11 órakor rövid, de kinos szenvedés után Budapesten, életének 58 ik, boldog házasságának 35-ik évében elhunyt. Holttestét Paksa szállították és ott e hó 14-én, vasárnap temetik el. Az elhunytat neje, 5 gyermeke és kitejédt rokonság siratja. Az elhunytban *Bloch Miksa* jár. számvevő édesatyját gyászolja. A gyász-hír az egész városban igaz részvétet keltett.

— **Hivatal vizsgálat.** *Hazslinszky Géza* kir. törvényszéki elnök e hó 10-ik és 11-én megvizsgálta a paksi m. kir. járásbíróág ügykezelését.

— **A magyarosítási jutalom szétosztása.** *Simontsits Elemér* alispán, a magyarosítási alap jutalmait — nagyobb jelentőség kedvéért a törvényhatósági bizottsági tagokkal osztatja szét. Lelkes felhívásban a következőket kérte fel a díjak kiosztására: *Visolyi Ákost* a gyönki, *Rumi Imrét* a győrei, *mázai, váraljai, Leicht Ferenczet* a hógyszi, *Glückner Jánost* az udvari, *Mechwarth Ernőt* a belecskai, *Jeszzenszky Andort* a duzi, *mucsi* i, *csibráki, murgai, kurdí, báró Fiáth Elemért* a diósberényi, *szakadathi, Glückner Bélát* a

felsónánai, Bévárdy Lajost a keszöhidegkuti, Rüll Györgyöt a kétyi, Óváry Ferenczet a kalaznói, Linde Gyulát a varsádi, Dóry Frigyeszt a zombai, Forster Istvánt a tabódi, bonyhádvarasdi, teveli, Weber Jánost a kisvejei, mucsai, Szentiványi Miklóst az apari, nagyvejei, Becht Ödönt a belaczi, kakasdi, szátkai, dr. Müller Jánost a bátaapáti, bórzsónyi, Marhauzer Imrét a bonyhádi, Perczel Dezsőt a czikói, Walter Adámot a grábóczi, mórágyi, Rózsay Elemért a lengyeli, závodí, Diczendy Pált a hanti, nagymányoki, Bernrieder Jánost a kisdoroghi, Gyalogh Istvánt a kismányoki, Eibach Ödönt a majosi, Ludvig Józsefet a nagyszékelyi, Szabó Károlyt az alsónánai, bátaszéki, kövesdi, várdombi, Bodnár Istvánt a mőzsi, Kammerer Ernőt a paári, Hainrikffy Pált a kocsolai, Popovics Gyulát a dunakömlödi, Bakay Dezsőt a nagydoroghi, Kovács S. Endrét a németkéri, Kurz Istvánt a györkönyi iskolákhoz. Tolnán maga az alispán osztja szét a díjakat.

— **Berendelés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Szász Károly szekszárdi kir. törvénytáblai jegyzőt a pécsi kir. ítélőtáblához tanácsjegyzővé rendelte be.

— **Záróvizsga.** A gyöngyi ref. algimnáziumban az évszázó vizsgákat folyó hó 23-án és 24-én tartják meg.

— **Felfüggesztett bíró.** Szemere Kálmán mozgólódásának lett az áldozata Krüller Antal Nagykovácsi község bírája, aki ellen a Szemere-féle mozgalomban való részvétel miatt Szévald Mórócz járásí fősolgabíró fegyelmi vizsgálatot rendelt el s hivatalától is felfüggesztette. A felfüggesztett bíró helyettesítésével Nagy János Bella bízott meg.

— **Országos vásárok.** A közelebbi bátaszéki vásárt folyó hó 15-én tartják meg. Ugyan ezen a napon lesz a dunaszekesői vásár is. A székesfehérvári állat és kirakodó vásárt folyó hó 21-én és 22-én tartják.

— **Katonák szabadságolása az aratás idejére.** A király elhatározásából a tényleges szolgálatban álló legénység egy része az aratás idejében három hétre szabadságolható. E szerint a 4. hadtestparancsnoksághoz tartozó csapat legénysége előreláthatólag július elejétől kezdve kap szabadságot. Három hétnél hosszabb időre terjedő szabadságot senki sem kaphat. A lovasított fegyvernemekhez, valamint a műszaki csapatokhoz beosztott legénység különleges szolgálati viszonyaira való tekintettel csak kisebb számban kap szabadságot. A szabadságot csak azok a katonák élvezhetik, akik az aratás ideje alatt az aratási munkákban tényleg részt vesznek. A negyven kataszteri holdnál nagyobb terjedelmű birtoknak tulajdonosai, illetőleg ilyeneknek fiaik nem kapnak szabadságot. Járványsújtotta vidékeken, illetőleg ily területekre katonák nem szabadságolhatók. A kérvényeket a szabadságolandók hozzátartozói a tartózkodási helyük községi (városi) előljárásnál nyújtják be, mely a kérvényben előadottak valódiságát igazolja. A kérvényben a szükséges adatok (a szabadságolandó neve, rangfokozata és csapatteste, a folyamddó vagy a szabadságolandó egyén birtokának területe, a szülői házban élő gyermekek száma, cselédek száma, a bérelt birtok nagysága stb.) feltüntetendők. Amennyiben maguk a tényleges állományú katonák kérik ezt a szabadságolást, kérelmüket a községi bizonyítványok betérjesztése mellett rendes szolgálati uton terjesztik elő.

— **Karhatalom kirendelése.** A dunaföldvári járás fősolgabírája arra való tekintettel, hogy a paksi választókerületben két jelölt van, a választás napjára Paksra 60 főből álló katonai és 25 főből álló csendőrségi karhatalmat kért.

— **A szakcsi távirtdahivatal felállítására.** A kereskedelemügyi miniszter a Szakcs községben berendezendő új állami távirtdahivatal felállítását megengedte. A közigazgatási bejárás folyó hó 15-én fog megtartatni, összejöveteli helye a Kocsola megállóhely 44. számú őrháza, ideje, a fentjelzett nap délelőtt 11 órája.

— **Czipészek sztrájkja.** Dombóváron a mai naptól kezdve csak a czipésmesterek maguk készítenek czipőt, csizmát, mert legényük nincsen. A czipészlegények, illetve új

magyarsággal czipészségmunkások, szám szerint huszonketten, letették a dikicsét, megszüntették a munkát. A sztrájk a czipésmesterek szerint a legények hatalmi követeléseivel folytatott keletkezett; a munkások viszont azt állítják, hogy a mesterek zárták ki őket a szakszervezeti tagság miatt. Ezek szerint nem bérjavítás, hanem elvi kérdések körül folyik a harc. Valami ifjú magyar Coppée mellé idestova megírhatja a kovácsoké tehát a czipészek sztrájkját.

— **Aki a halat nagyon szereti.** Kurt-nacker Márton mőzsi lakos úgy látszik annyira szereti a halat, hogy bűnös uton is kész azt megszerezni. Meglátva, hogy a Sárvízbe lerakott varsákban vígan uszkálnak a halak, halat, varsát magával vitt jó Kurt-nacker Márton. Vesztere azonban, mert a varsák és halak tulajdonosa Pere Mihály szekszárdi halász a lopást feljelentette a csendőrségnél, mely a tettest, a nála megtalált varsák nyomán Kurt-nacker személyében kinyomozta.

— **Esküvő.** Binéth Henrik paksi kereskedő leányát, Zsófikát f. hó 9-én vezette oltárhoz Bruck Simon dunapentelei birtokos.

— **Megtalált rablott tárgyak.** A gerjeni postarablás alkalmával ellopott postai érték-tárgyakat Nyuli István gerjeni lakos szántás közben földjében elásva megtalálta s az előljárásnak átadta.

— **Hetivásár.** Nagymányok község előljárása azon kérelemmel fordul a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez, hogy minden hét szerdáján hetivásárt tarthasson, mert a község közelében levő különféle bányák és ipari vállalatok munkásai vagy csak túlfizetéssel tudják az egyes élelmiszereket beszerezni, — mert Nagymányok földmivelő osztálya a munkásokat elegendő élelmiszerekkel ellátni nem tudja, vagy pedig az egyes élelmiszereket a távol eső bonyhádi hetipiaczon kénytelenek beszerezni és így az élelmiszereket a magas fuvarárak és a munkaelmulasztási veszteség nagyban drágítják.

— **Névmagyarosítások.** Torma József dunaföldvári lakos családja nevét Berényi-re, Kohn István szintén dunaföldvári lakos családja nevét Kovács-ra magyarosította.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűviz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emulsióra méltó kellemes ízénél fogva már, kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

— **Visszavont feltételes szabadság.** Ifj. Dávid István öcsényi lakos hason nevű atyjával 1905 évben Nyéki István decsi lakost késsel úgy összeszurkálta, hogy az meghalt. Id. Dávid Istvánt 6 évi, ifj. Dávid Istvánt 3 évi fegyházra ítélte a kir. tszék s minthogy ifj. Dávid István a fegyházban jól viselte magát, 8 havi feltételes szabadságot kapott. Itthon azonban oly garázda s verekedő magaviseletet tanúsított, hogy a csendőrség ellene feljelentést tett, mire a feltételes szabadságot megvonták tőle.

— **Új fatelep engedély.** Tolnavármegye alispánja Krausz és Dénes dunaföldvári fakesereskedő czégnak a telepengedélyt a volt Steiner-féle fatelepre engedélyezte.

— **Hűtlen cseléd.** A tolnai postahivatalból a múlt héten eltűnt egy ottani ékszerész részére érkezett csomag, melyben 58 drb. gyűrű volt. Ki volt zárva, hogy vidéki ember követte volna el a lopást s így a Dobrik Lajos postamester feljelentésére megejtett nyomozás során a csendőrség Kern Mária, a postamester cselédjét gyanúsította, aki kihallgatása után beismerte a lopást. A megtévedt leányt a csendőrség letartóztatták és átadták a szekszárdi kir. ügyészségnek.

— **Verekezés.** Eger János és Jankovics József Salamon-pusztai lakosok összeszólkóztak, miből köztük verekezés támadt, mely alkalommal Jankovics József Egert kétszer hátba szúrta, miáltal 8 napon felül gyógyuló testisértséget ejtett rajta. A csendőrség Jankovics Józsefet a paksi kir. járásbírósnak feljelentette.

— **Halálos végű baleset.** Laurom József fuvaros Dombóvárról hazamenet a csomai csárdában a gémes kútnál lovait akarta megitatni. E közben a kút mellett álló

lovak megijedtek s a vizet húzó Laurom eleresztvén a vödört, lovai után kapott. Az elszabadult vödör oly erővel vágódott Laurom fejéhez, hogy a szerencsétlen agyrázkódást szenvedett, melynek következtében ott a helyszínén kiszenvedett.

— **Az elutasított népvészér.** Szemere Kálmán Visontai Soma után új vizsgálatot kért Tolnamegyéből történt kiutasítása ügyében. A miniszter azonban elutasította kérelmével.

— **Baleset.** Czurmits Mihály 47 éves kövező, f. hó 6-án a szekszárdi gőzfürdő egyik kabinjában kád fürdőt rendelt. Fürdés közben kíváncsi volt, hogy az uszodába kik fürdenek, s hogy kinézessen, a kabin ablakot lekapcsolta, a mely reá esett és jobb kezét súlyosan megsértette. Dr. Kramolin Gyula és dr. Komáromy Gyula orvosok gyors segélyének köszönhető, hogy el nem vérzett.

— **Megmarta a kutya.** Weisz Sándor szekszárdi polgáriskolai tanulót Reich Ármán fakesereskedő kutyája öt helyen megharapta. A fiut súlyos sebével a Ferencz-kórházba szállították. A kutyát a rendőrkapitány megfigyelés végett a gypmesteri telepre szállították.

— **Rendőri hírek.** Haser Antal paksi lakostól mostoha fia, Wayer József e hó 8-án ismeretlen mennyiségű tengerit és 40 korona készpénzt ellopott és hazulról megszökött. A lopott tengerit Huff Ádám paksi szatócsnak adta el. A csendőrség a tetteseket a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentette. — Németh Lajos 42 éves bogyszlói lakos f. hó 8-án a kocsiról leesett, s a kocsiját rajta keresztül ment. — Rull Ferencz 17 éves szekszárdi kereskedősegéd Mehrwerth Ferencznél f. hó 9-én a pinczéből kénsavat hozott fel. A maró folyadék véletlenül az arcára ömlött s azt összeégette. Kovács Margit 10 hónapos ózsáki gyermek f. hó 10-én egy darab marószódát lenyelt. A sérültek a Ferencz-kórházban ápolótnak.

Az érettségi.

A szegény diák fejét 8 éven keresztül egy nagy hordóhoz lehet hasonlítani, amelybe vékony töleséren keresztül folyton csepeg a tudás — folyadékja. Az érettségi vizsga pedig nem egyéb, mint kémpróba, hogy vajjon megtelt-e már a nagy hordó, azaz hogy jelen esetben a fej? Ha nem, úgy benne marad a tölesér még 2 hónapig, soknál pedig még egy teljes esztendeig, a szerint, a mint valaki vagy javít, vagy ismételi. Sokat vitatkoznak az érettségi felett, hogy kell-e vagy nem? Réme ez a diáknak, szülőnek, de a tanároknak sem valami kellemes mulatság. Mert végezetre ők is csak emberek s ha akad is közöttük egy-két gyerekgyűlölő, de a legtöbbször tud érezni, gondolkodni, tudja, mily komoly dologról, sokszor egy egész életről van szó s hogy a gyerek egész jövője fordul meg egy-egy elégtelen osztályzaton. Az érettség az utóbbi időben nagyon sokat könnyítették, de biz még ma is csak úgy áll a dolog, hogy a gyerek sorsa a tanárok, az igazgató s vizsga elhők kezében van, voltaképpen tehát nem csak a szegény diák, de ezek is érettségit tesznek arról, hogy rendben van-e nemcsak a tudásuk, de a szívük, lelkiismeretük is. A hol Pfaltz Bonifácok akadnak, megbukik a tanár urak lelkiismerete, de elbukik az osztálynak is majdnem a fele, ki latinból, ki számtanból, de elbukik az élethez annyira szükséges hitében, önbizalmában is.

Éveken át kísérjük figyelemmel az itteni állapotokat, mi e tekintetben nem panasz kodhatunk. Főgimnáziumunknak fennállása óta talán még egyetlen egy növendék sem bukott el véglegesen, pedig itt is megkövetelték a tudást a diáktól, de úgy a vezetésben, mint magában a tantestületben is mindenkor meg volt a kellő belátás, bölcs tapintat, így ezekből megépült ama bizonyos aranyhid, amelyen át még a gyengébb, annyit szepegett diák is csak átvérgődött valahogy az érettségi sokakat elnyelő örvénye felett.

Az idei érettségi szóbeli vizsga 9-én

kezdődött s 11-én délután fejeződött be. Elnök Madzsar Gusztáv makói igazgató volt, a ki elég szigorral, de azért jóindulattal és tapintattal vezette a vizsgálatot. Humánus érzületére vall, hogy azok előtt, akik rossz írásbeli dolgozataik miatt szigorítva lettek, ez a körülmény kihirdetve sem lett, hogy ez is zavarólag ne hasson rájuk a szóbeli vizsgán. A vizsga eredményét 11-én este 7 órakor hirdették ki. E szerint:

Jelosen érettek lettek: Halász Andor, Hauk Jenő, László József, Szabó Ferencz.

Jól érettek: Cservényi Gyula, Fein József, Fein Mátyás, Flesch Ödön, Holcz János, Micsky Dezső, Österreicher Sándor.

Érettek: Balla Sándor, Bodnár Jenő, Gróf Aurél, Halasi Andor, Járó István, Kovács László, Martin Ödön, Pápay Gyula, Révész Ferencz, Vincze Oszkár.

Van tehát 4 jeles, 7 jó, 10 egyszerűen érett, összesen 21. A 28 növendék közül kettő vissz lépett, 5 pedig elbukott 1—1 tantárgyból, a mely kis csorbát bizonyára kiköszörülük a szeptember havi érettségi pótvizsgálaton, meg lévén írva, hogy: Egy szekunda nem a világ!

Vasuti menetrend.

Érvényes 1908. évi május hó 1-től.

Sárbogárd—Szekszárd—Bátaszék.

	Szv.	Tvszsz.	Szv.
Budapest közp. p.	ind.	1045	820
Sárbogárd (Alap-fürdő)	"	556	1210
Rétszilás	érk.	616	1232
(Dombóvár)	ind.	617	1233
Czece	"	631	1248
Vajta	"	649	107
Nagydorog	"	726	145
Kajdaes 6. sz. őrh.	"	736	156
Kölesd-Tengelicz	"	752	217
Tengelicz 9. sz. őrh.	"	801	227
Hidja-Pusztapáti	"	812	240
Tolna-Mözs	"	841	314
Szekszárd	érk.	859	333
Szekszárd	ind.	914	425
Öcsény	"	925	437
Dees	"	936	450
Sárpilis-Öberek	"	950	506
Bátaszék	érk.	1003	520
Dombóvár	"	137	—

Bátaszék—Szekszárd—Sárbogárd.

	Szv.	Tvszsz.	Szv.
Dombóvár	ind.	350	—
Bátaszék	"	705	1100
Sárpilis-Öberek	"	716	1115
Dees	"	730	1131
Öcsény	"	741	1143
Szekszárd	érk.	752	1155
Szekszárd	ind.	808	1230
Tolna-Mözs	"	832	130
Hidja-Pusztapáti	"	855	148
Tengelicz 9. sz. őrh.	"	905	158
Kölesd-Tengelicz	"	914	213
Kajdaes 6. sz. őrh.	"	928	228
Nagydorog	"	947	248
Vajta	"	1015	317
Czece	"	1033	336
(Dombóvár)	érk.	1046	150
Rétszilás	ind.	1047	351
Sárbogárd (Alap-fürdő)	érk.	1106	414
Budapest közp. p.	"	150	815

Dombóvár—Bátaszék.

	Szv.	Tvszsz.	Szv.
Budapest kel. p. u.	ind.	1045	820
Dombóvár	"	350	230
Csikostöttös 56. sz. őrh.	"	358	231
Mágoos	"	417	303
Szaltnak	"	442	329
Szászvár megállóhely 69. sz. őrh.	"	459	347
Szászvár-Máza	"	513	412
Nagymanók	"	523	423
Hidas-Bonyhád	"	516	452
Cz. kó 79. sz. őrh.	"	556	505
Mórág	"	630	510
Bátaszék	"	614	600
Szekszárd	"	752	707
Sárbogárd	érk.	1106	1036

Bátaszék—Dombóvár.

	Tvszsz.	Szv.
Bátaszék	ind.	1015
Mórág	"	1042
Czikó 79. sz. őrh.	"	1117
Hidas-Bonyhád	"	1136
Nagymanók	"	1153
Szászvár-Máza	"	1211
Szászvár megállóhely 69. sz. őrh.	"	1224
Szaltnak	"	1245
Mágoos	"	107
Csikostöttös 56. sz. őrh.	"	127
Dombóvár	érk.	137
Budapest kel. p. u.	"	815

Jegyzet. Az aláhuzott számok az újfelli időszakot jelentik.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Gyűjtés. Kiss Károlyné urnő és Szabó Mariska urhölgy a ref. egyházban urvacsorai kenyérszító és kelyhek beszerzésére gyűjtést rendeztek. Eredetileg az volt a cél, hogy a nevezett szent edények már a pünkösdi ünnepekig beszereztetnek, de az idő rövidsége miatt erről a tervről le kellett mondani. A szent edények most már csak az új kenyér áldásaiért tartandó hálaadó ünnep alkalmával szenteltetnek fel s akkor vétetnek használatba. — A gyűjtőknek a lelkes fáradozásért, a jószívű adakozóknak a meghozott áldozatért e helyen is köszönetét mond s az adományokat — a szerkesztőség szíves engedelmével — a gyűjtött sorrendben e helyen nyugtázza

a református egyház.

(Folytatás.)

Fördös Dezső 1, Linhard Hilda 1, N. N. 1, gróf Apponyi Géza 20, Simontsits Elemér 20, Kiss Jánosné 10, Worko Ferencz 2, dr. Bartal Kornél 2, Oszoli Károlyné 1, dr. Leopold Kornél 2, Nemes György 1, Soós János —20, Gutai Sándor 1, Csötönyi Dániel —40, Major Györgyné 1, Ónodi Imre —40, Csötönyi Benőné 1, Németh Jánosné 1, Kovács Pál Tóttós 60 korona, Nagy Ádám 1, Nagy Józsefné —20, Majsai Jánosné —60, Tóttós Pál 10, Ranga Antal 1, Csere Péterné —60, Gaál Vendelné 1, özv. Gaál Jánosné —60, Ranga Józsefné 1, Cseri Istvánné —40, Székeli József 2, Sörös Sándorné —40, Majsay Györgyné 2, Domonyai Péter 1, özv. Csötönyi Pálné —40, Csötönyi Jánosné —20, Török Lászlóné 6, Majsai Györgyné —40, özv. Debreczeni Istvánné —40, Lukács Jánosné —20, özv. Ranga Györgyné —20, Varga Istvánné —20, özv. Krisztianics Józsefné 4, Csötönyi Istvánné 1, Gruner Pál —20, Majsai Józsefné —40, Csötönyi János 1, N. N. 11, Dunajcsik Sándorné 1, Török-Sára 1, Major László 10, Tóttós Jánosné 4, Szászi András —20, Rátz Gyuláné 2, Ranga Györgyné —40, Török Józsefné —40, Majsai Istvánné 1, N. N. 1, Német Józsefné —40, Öhn Jánosné —40, László Mária 2, Kovács Juli 1, Décsházi Györgyné 1, Mészáros József 1, Décsházi Pál 1, Ferencz Ferencz 1, Halász Istvánné —60, Kovács Éva 1, Majsai Józsefné 2, Kovács Péter 3, Fűr Istvánné 1, Dani János —40, Angyal Juli —20, Halász Imre 2, Öhn György 1, Andics Gyuláné —40, Szeremlei Ádám 2, Kocza Éva 1, László Lajos 2, Csötönyi János 2, Drubics János 2, Dani Mária 1, Mészáros Mihály —60, N. N. —30, Majsai Józsefné —20, Mészáros András —20, Csath József —40, Faddi József —10, Csath Andás —20, Csanádi József —20, Szabó György Cs. —20, Szegedi József —10, Székeli József —20, özv. Kölkedi Károlyné 160, Kölkedi Lajos —40, Tóth Józsefné —20, László Pálné —20, Kovács Ádám Török 2, Mészáros Józsefné 1, Káldi János —20, Nagy Sándor —60, Szászi Pál 1, Török Pál 1, Kovács János Szászy 1, Török József Csötönyi —40, Csötönyi Ádám —40, Kocza János Dani 1, Csötönyi György —30, Kocza Jánosné —20, Szabó Józsefné —30, Parrag Istvánné 1, Szikszai János Varga 1, Szikszai Jánosné 1, Nyirő Józsefné 1, özv. Héjus Jánosné 1, Kocza György 1, Nagy Sándor 1, Bottyán János 1, Cserdi János —40, Székeli Jánosné 1, Hess István Ranga —80, özv. Kovács Jánosné —80, Cserdi István —80, ifj. Gruner János —60, Sárközi János —40, Papp Erzsébet 1, Tóth József —20, Horváth Ferenczné —30, Szikszai Istvánné —40, Szabó Jánosné —60, Lukács Ferencz 1, Andás Györgyné —80, Ranga Pál Csötönyi —40, Tóth Istvánné —20, Hess József —40, Balogh István Pap —30, Kocza Ferencz Báta 1, Báta Mihály 2, Kis Etel —30, Csötönyi József Tóttós 1, Csötönyi Vincze —40, Kovács Józsefné 1, Nemes Pálné 1, Kovács János Nagy 1, özv. Szili Istvánné 1, Szabó Juliska —10, Szondi István 10, dr. Török Ottó 2, Szomju Mihály 2, Grosz Jánosné 1, Lukács István 1, Ranga Lajos 1, Kiss Károlyné 3 és Aszbt Jánosné —10 koronát.

VIDÉK.

Fürdőt Simontornyának!

Immár beköszöntött az az időszak, a mikor az ember a napközben reátpadt port szívesen öblíti le egy kis hűvös fürdővel.

Valóságos áldásnak tekintheti bárki, ha lakóhelye olyan víz mellett fekszik, amelyben kevés fáradsággal kissé lehűtheti magát. Ilyen előnyös helyzetben vagyunk mi simontornyaiak is, kiknek csak pár lépésre kell fáradsunk és a Sióban kellemesen fürdhetünk. Ámde az ember minden dologban rendet, kényelmet óhajt és szívesen áldoz csekély költséget is, ha érte ezen kényelmet megkaphatja. Ez a kényelem pedig már nincs meg nálunk, holott csekély költséggel és fáradsággal meg lehetne. Nincsen t. i. nyilvános fürdőházunk. Vannak a Sió partján egyes családoknak fürdőházai, melyeket szí-

vességből esetleg másoknak is rendelkezésére bocsájtanak a tulajdonosok, de nyilvános fürdőhelyiség, melyet csekély díj fejében mindenkinek joga volna igénybe venni, eddig még nincs. Pedig ahol az alkalom szinte kínálkozik a kényelmes fürdő berendezésére, mint az nálunk is van, fel kellene azt használni nemcsak a helybeliek érdekében, hanem az idegenek kedvéért is, akik a nyáron át véletlenül fordulnak meg községünkben, vagy akik a kényelmes fürdőzés reményében községünket közvetlenül is felkeresnék.

Nem végzek tehát haszontalan munkát, midőn vagy a községet előljáráságnak, vagy valamely magánvállalkozónak figyelmét ezen körülményre felhívom. Azt hiszem, hogy nem sok költségbe kerülne egy 10—15 kis fülkéből álló nyilvános fürdőhelyiség létesítése, melyet csekély díj lefizetése fejében bárki használhatna és amelynek kezelésére — véleményem szerint — valamelyik szegény öregebb asszony szívesen vállalkoznék.

Midőn az eszmét az illetékes köröknek figyelmébe ajánlom, azon véleményen vagyok, hogy annak megvalósítása községünkre mindenesetre előnyös volna.

Simontornya, 1908 június hóban.

Preceptor.

Jegyző urak figyelmébe!

Az új vármegyei és községeti főkönyvnek megfelelő, a központi járás jegyzőegylete által elfogadott adófizetési iv, (adókönyvnek) mely egyesíti magában az összes állami, megyei és községeti adók előírási és lerovási rovatát, elkészült és kapható 100 darabonként 3 koronáért *Báter János könyvnyomdájában*, papír, rajz és írószer kereskedésében. Az adóznétési iv igen czélszerű és az új főkönyvi és beszédési nyomtatványhoz okvetlen szükséges.

Muzeum, közintézetek ügyei.

Muzeumegyesületi közgyűlés. A tolna-vármegyei muzeumegyesület f. hó 11-én tartotta évi közgyűlését gróf *Széchenyi* Sándor elnöklésével. A közgyűlés lefolyása a következő volt: *Kovách* Aladár egyesületi titkár felolvasta az egyesület 1907. évi működéséről szóló jelentését, mely szerint a lefolyt évben husz felolvasást tartottak; az egyesületi tagok száma, helybeli 120, vidéki 81 és alapító 36. A felolvasásokból befolyt 122 korona, kiadás volt 202 korona s így a hiány 80 korona, amit a tagdíjakból kellett fedezni. A jelentésben foglalt indítványhoz képest *Döry* Pál volt alelnöknek s a *Wosinsky* szoboralap kezdeményezője és gyűjtőjének jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak, dr. *Hirling* Ádám és *Krammer* János elhunyt választmányi tagok emlékére jegyzőkönyvileg megörökítették. — A számvizsgáló bizottság jelentése szerint a pénztáros számadását 1216 kor. 90 fill. bevétellel, 1014 kor. 50 fill. kiadással és 202 kor. 40 fill. készpénz, 312 kor. 96 fillér takaréktári betét vagyonnal helyben hagyták s a felmentvényt megadták. — A *Wosinsky* szoboralap állaga *Ferdinánd* János pénztáros jelentése szerint 3025 kor. 19 fillér. Ezután megejtették a tisztújítást. Diszelnökök: gróf *Széchenyi* Sándor és gróf *Apponyi* Géza; ügyvezető elnök: *Simontsits* Elemér; alelnökök: *Wigand* János és dr. *Kramolin* Gyula; titkár: *Kovách* Aladár; pénztáros: *Ferdinánd* János; ügyész: dr. *Örffy* Gyula; számvizsgálók: *Bodnár* István, *Holub* János és *Krautsack* József. Választmányi tagok, helybeliek: *Ács* Lipót, *Bajó* János, dr. *Bartal* Kornél, *Dicenty* Lajos, dr. *Fent* Ferencz, *Forster* Zoltán, *Haugh* Béla, *Janosits* Károly, *László* Géza, dr. *Leopold* Kornél, ifj. *Leopold* Lajos, *Linhardt* Ignác, dr. *Müller* Ferencz, *Örffy* Lajos, dr. *Szentkirályi* Mihály, *Tibanyi* Domokos. Vidékiek: *Bartal* Béla, *Csapó* Vilmos, ifj. *Eötvös* Károly, *Jeszzenszky* Andor, *Kovács* Sebestyén *Endre*, dr. *Kammerer* Ernő, gróf *Széchenyi* Domokos, *Sztankovánszky* János. *Kovách* Aladár titkár az alapszabályok több

hiányát felsorolva indítványozta, hogy az alapszabály megfelelően módosíttassék; a közgyűlés ezt elfogadván a választmányt megbízta a módosítások keresztül vitelével. Dr. Kramolin Gyula a titkárijelentéssel kapcsolatosan indítványozta, hogy a muzeumhoz vezető út jó karba helyezését kérve olyan értelemben, hogy a vasuti állomáshoz vezető út aszfaltozása alkalmával az utról a muzeumhoz átvezető mellék kiágazást is vegye fel a tervbe. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

A közigazgatási bizottság tanügyi határozatai.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 11-én tartotta rendes havi közgyűlését, melyen *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő jelentette, hogy május hónapban 128 tanteremben 49 iskolát és 10 óvóintézetet látogatott meg. Azonkívül résztvett Zombán a rk. tanítóegyesület gyűlésén.

Az eredményt részben kielégítőnek, részben jónak minősíti. A tapasztalt hiányok orvoslása iránt saját hatáskörében intézkedett. A május 13 diki ülés után 101 közigazgatási darabot intézett el elnöki, a mostani ülésben pedig 29 darabot terjesztett elő.

Az egyes előadott ügydarabok közül a következőket említjük fel.

A közigazgatási bizottság a gyönki izr. tanító új díjlevelét és új javadalmi jegyzőkönyvét, Németh Zsigmond, Arki József és Turcsányi Sándor nagydorogi községi tanítók, a grábóczyi rk., Farkas Lajos kakasdi rk. tanító, Székely Hedvig kakasdi rk. tanítónő új javadalmi jegyzőkönyvét és a mucsfaai ág. ev. II. sorszámú tanító díjlevelét és javadalmi jegyzőkönyvét jóváhagyta.

A dunaföldvári rk. tanítók 300—300 korona lakbér megállapítását kérték a bizottságtól. A nőtlen, hajadon és tanítóházastársak lakbérét, miután azokét az iskolaszék az 1907. évi 27. t. cz. 2. §-ától eltérőleg is rendezheti, 300 koronában nem ítelhette meg a bizottság, de a többiekét 300 koronában megállapította és annak kiszolgáltatására a hitközséget kötelezte.

Mányoky Sarolta okl. tanítónő Szekszárdon magániskola felállításáért folyamodott. Miután Szekszárdon sok a tanköteles gyermek és iskolára még mindig szükség van, a bizottság a folyamodó kérvényét ajánlólag terjesztette fel a közoktatásügyi miniszterhez.

A bizottság az udvari községi nyári menedékház alap 1907. évi számadását, a keszöhidegkúti községi nyári menedékház 1908. évi költségvetését, a tolnanémedi községi nyári menedékház 1907. évi számadását, a bátaszéki községi iparostanoncziskola 1907/8. tanévi költségvetését jóváhagyta.

A kocsolai rk. iskola fejlesztése ügyében a pécsi püspök megkeresett.

A műzsi községi állandó menedékház-vezetőnői állásra Poós Róza okl. óvónő, a nagydorogira Horváth Györgyné és a mórági községi nyári menedékház-vezetőnői állásra Pinkezer Károlyné megválasztását a bizottság jóváhagyta.

Seleznik Paula síogárdi rk. tanítónő és Sohonyai Ferencz ugyanottani, Kertész Karolin tamási-i izr., Viliendorfer István cizkói róm. kath. tanító államsegélykérvénye a miniszterhez felterjesztett.

Füzy Mihály döbrökői rk. tanító hátulalékos fizetésének kiszolgáltatására a főszolgabíró utasított, mert a tanítóhátulaléka le nem írható, azért az iskolaszék felelős, a hátulalékosokat az iskolaszék perelje, de a tanítónak fizetését az iskolaszék a rendes időben szolgálta sa ki. A tanító terményjárandságát az iskolaszék tartozik a tanító közbejötté nélkül beszédni és a tanítónak legkésőbb november végéig lakására vinni.

A Hoffman Ádám természetbeni illetményének készpénzben való kiszolgáltatása ügyében beadott felelbezés a m. kir. közigazgatási bírósághoz felküldött.

Schöner Simon teveli rk. tanítónak 368 kor. államsegély utatványoztatott.

A teveli rk. iskola fejlesztését a közoktatásügyi miniszter elrendelte.

A szálkai községi nyári menedékház 1908. évi kiadásainak fedezésére 90 korona államsegély utatványoztatott.

A kismányoki ág. ev., Samai János faddi rk. tanítók javadalmáról új javadalmi jegyzőkönyv felvételét rendelte el a bizottság.

Keszöhidegkut község a nyári menedékház elhelyezésére utasított.

Az 1908/9. tanévben iskolákba be nem iratkozott tankötelesek összeírása és megintése iránt intézkedett a bizottság. Az összeírást a közoktatásügyi miniszter csekély mérvben módosította. A többi pontokra nézve a 2295/1907. kb. számú határozat az irányadó. Ezen 2228/1908. kb. számú határozatban felhívta egyidejűleg a bizottság az iskolaszéki elnököket, hogy az V. VI. osztály és az ismételő-iskola felállítására, az iskoláknak a nagy szünidőben való kitakarítása és tatarozása iránt intézkedjenek; továbbá, hogy a tanítók személyében és javadalmukban előálló változást a tanév megkezdését, bevezetését és a szünnapokat a kir. tanfelügyelőhöz jelentsek be s intézkedjenek a tanítók fizetésének pontos kiszolgáltatására iránt is.

Lex József apari rk. tanító lakbérét, miután megnősült, a bizottság 200 koronában, kertbérét 20 koronában állapította meg és annak 1907 július 1-től való kiszolgáltatására az apari rk. hitközséget kötelezte.

A szekszárdi községi iskola alapvagyon átvételére a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség felhívott.

A faddi rk. iskola V. tantermének felépítésére még egy évi halasztás engedélyezése iránt a közoktatásügyi miniszterhez felterjesztés tétetett.

Tanítói közgyűlés. „A Pécségyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület“ f. évi július hó 1-én Szekszárdon tartja rendes évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Énekes kis mise „Veni Sancte“-vel, fél 9 órakor a belvárosi rk. templomban. 2. Hymnus. Horváth Ignác v. elnök megnyitó beszéde. 3. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 4. A titkár évi jelentése. 5. Az ideiglenes főpénztáros jelentése és az 1908. évi költségeloirányzat tárgyalása. 6. Számvizsgálók jelentése és a pénztárosnak felmentvény megadása. 7. Főpénztáros választás. 8. Tiszteletbeli tagok felvétele. 9. Az alapszabályok végleges megállapítása. 10. A választmány jelentése a beérkezett pályamunkákról és a pályadíjak kiosztása. 11. Egy jutalmazott pályamunka felolvasása. 12. A „süjdről“ előadást tart Szalai Antal tanító. 13. „A nyugdíjtörvény revíziója“ előadja: Kisszély Antal igazgató-tanító. 14. Indítványok, melyek a közgyűlés előtt 8 nappal beadandók. 15. Zárszavak, tartja az egyházi elnök.

Tanítói fizetésre szolgáló államsegélyről nem kell számolni. A tanítói fizetésnek kiegészítésére és a korpótlék fedezésére engedélyezett államsegélyekről ezntul nem kell számolni és az iskolaszéki elnököknek sem kell bélyeges nyugtát számadásként átadni. Ezen államsegélyek az iskola, illetve az egyházközségek számadásában nem veendő fel.

Választás. A műzsi községi állandó menedékház-vezetőnői állásra Poós Róza okl. óvónő választott meg. — A nagydorogi községi II. sorszámú állandó menedékház-vezetőnői állásra Horváth Györgyné szekszárdi lakos, képesített dajka választott meg 4 pályázó közül egyhangulag.

Iskola építés. A kistengeliczi község új 2 iskola építése 13.182 kor. 70 fillérre irányoztatott elő.

Tanítói állás szervezése. A dunakömlödi rk. iskolánál a IV. és V. tanítói állás szervezéséhez a közoktatásügyi miniszter előzetes beleegyezését megadta.

Váralján nem lesz állami iskola. Váralján a közoktatásügyi miniszter nem állít állami iskolát, mert a község nem ajánlotta fel az épületet és a még szükséges hozzá-

járulásokat. Az ág. ev. hitközség fogja iskoláját saját erejéből fejleszteni.

Iskola építés. A nagykonyi-i rk. iskolaszék a IV. tantermét fel fogja építeni.

Tanító gyűlések. A síóvidéki ág. hitv. ev. tanítóegyesület f. hó 10-én tartotta Kétyen rendes tavaszi közgyűlését. A mecsekvidéki ev. tanítóegyesület pedig e hó 16-án Bonyhádon fogja megtartani tavaszi közgyűlését.

Kölesön a szekszárdi óvodának. A szekszárdi rk. óvodának a közoktatásügyi miniszter 224 kor. 96 fillér kölcsönt engedett.

Iskolalátogatás. A kir. tanfelügyelő a szekszárdi iskolákat látogatja, jelen lesz a zárvizsgákon és a magánvizsgálatokon is.

A kézimunka tanítás reformja. Az új polgári leányiskola tantervében ki van mondva, hogy a kézimunkákon csakis az iskolákban szabad dolgozni.

Üres állások. A várdombi, izményi és mucsfaai községi nyári menedékház-vezetőnői állásra pályázat van hirdetve.

Öröm a szülőknek. 1910 szeptember 1-től az elemi népiskolákban nem lesz tandíj és 30 fillér. Ezt az állam fizeti. F. hó 1-jén nyújtotta be a közoktatásügyi miniszter az erről szóló törvényjavaslatot a képviselőház elé. Az állami iskolákban már 1909 szeptember 1-jén lép életbe ezen törvény, de a többiekben csak 1910 szeptember 1-jén.

Tandíjmentesség. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az iparos- és kereskedőtanoncz-iskolák fenntartói az állami gyermekmenhelyek kötelékébe tartozó és tanoncziskolába járó elhagyott gyermekeket tandíjmentességben részesítsék, szerekkel és könyvekkel lássák el.

Nyugdíjigény felemelés. Bors József paksi rk. tanító nyugdíjigénye 1544 koronára emeltetett fel.

Végkielégítés. Przyslupsky Lujza gyönki lakos, volt kisudari-i tanítónő részére 900 korona végkielégítés utatványoztatott.

Iskola megnyitás. A hatóságilag bezárt alsónyéki népiskola újból megnyitattott.

NYILTTÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes savanyuvíz

Kiváló nyálkaoldó és vízajtó hatása, borhoz, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár:

Schlesinger Ignác czégnél, Szekszárd.

HIRDETÉSEK.

Kristály só

a legfinomabb és legtisztább készítmény, a legszigorubb egészségügyi követelmények szerint előállítva.

Kapható 1 kilós dobozokban 1 koronáért

GAUZER ADÁM

fűszer-, csemege- és ásványvíz-kereskedésében

SZEKSZÁRD, Kaszinó-bazár.

Eladó ház.

Petőfi-utca, (ezelőtt Kert-utca) 587. számú ház, mely igen alkalmas egyes családnak, vagy szerény igényű nyugalmazott uraknak, szép kerttel, kedvező fizetési feltételek mellett olcsón eladó. — Bővebbet 2-3

BURKA FERENCZ

órák és ékszerésznél Szekszárd.

25 éves nőtlen, ref. vallású

okleveles gazda,

ki szőlész és borász s három évi gyakorlattal és jó bizonyítványokkal rendelkezik, elválna gazdaságban irnoki, segédtszti állást, vagy gazdasággal kapcsolatban kisebb szőlők önálló vezetését is.

5-5 Czim a kiadóhivatalban.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában raktárt tart a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-, ebédlő- és iroda-berendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

FRANEK JÁNOSNÉ

női kalapdivatterme

Szekszárd, Széchenyi-utca.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy budapesti és bécsi bevásárlásaimból hazaérkeztem s raktáron tartok legújabb divatu párisi és bécsi

női kalap-ujdonságokat,

melyeket a legjutányosabban bocsátok áruba.

Főtörekvésem, hogy izléses és olcsó áruimmal a t. hölgyközönség meglegedését kiérdemeljem.

Szíves pártfogást kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Fránk Jánosné.

Üzlet áthelyezés

saját házamba, Garay-tér.

Üzletemet teljesen modernül rendeztem be, gazdagon felszerelve **ékszer, arany, ezüst és chinaezüst tárgyakkal**, valódi fehér, alpacca ezüsttel átvont evőeszközökkel, **15 évi felelősség mellett.**

Raktáron tartok: arany, ezüst, aczél, nickel **zsebórákat**, fali-, inga-, ébresztő órákat, a jelenkor legpontosabban járó óráit, ugymint: **Schaffhausen Longines Omega, Tawannes Wath Ch. Graziosa** világhírű pontososágu órákat 3 évi jótállás mellett; továbbá **tajtpipákat, szivar és cigaretta szipkákat, szemüvegeket** bármely megoperált szemhez is és mindennemű apróbb tárgyat.

Szakmámba vágó **mindennemű javítások, átalakítások, vésések gyorsan, pontosan és olcsón** eszközöltetnek.

Schulz Gusztáv

órák és ékszerész.

48-52

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok, ferdénntöttek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabdalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus czikkek a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Fejtétlenül megbízhatóak. Tuzatonként 2-16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége“ című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

37-52

Aki izléses, csinos, jó és olcsó

butorokat

akar beszerezni, az keresse meg a hosszabb ideig külföldön dolgozott

Botos Imre műasztalost,

lakik Szekszárdon, Duna-utca 64/a., Horváth József szobakáplár házában, aki ugy a helybeli, mint a vidéki megrendeléseknek a legpontosabban tesz eleget. Raktáron tart saját gyártmányu diszes hálószoza berendezést dífából, a melyet jutányos áron bocsát áruba. — Ugyanezen műasztalos **fizetés mellett tanoncot keres.**

11-16

423. szám.
1908.

Árverési hirdetmény.

Mözs község előljárósága a községi képviselőtestületnek 13/rkkgy. 1908. számú határozata folytán közhírré teszi, hogy a község, mint erkölcsi testület és egyesek tulajdonát képező 3394/1495-1600 kat. hold, valamint a m. kir. közalapítványi uradalom tulajdonát képező u. n. Korsófold 102/1270-1600 kat. hold, összesen 3497/1165-1600 kat. hold nagyságu területen gyakorolható

vadászati jog

f. évi június hó 18-án d. u. 4 órakor a község háza tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árverésen 1908. évi július hó 1-től 1914. évi június hó 30-ig terjedő 6 évre hasznobérbe adatik.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában betekintheők. Mözs, 1908 május 23.

3-3

Előljáróság.

2150/1904. sz. belügyminiszteri rendelet alapján minden gazdának kötelessége a cséplőgépet, járgányt, **mentőszekrényvel** ellátni. Ez indított arra, hogy mentőszekrényekben és azok kiegészítésére szolgáló czikkekből óriási raktárt létesítsek és ezzel, miután Tolnavármegye központján vagyok — azok beszerzését a **legjutányosabb gyári áron** az igen tisztelt gazdaközönségnek megkönnyitem.

Mentőszekrény gözcséplőhöz 36 K.
" járgányhoz 8 "
" gyarakhoz, malmokhoz 38 "

Garay Drogéria, Szekszárd,
Széchenyi-utca, Hangel-ház.

Levelileg történt megrendelésre is azonnal szállítok. 2-2

Tanító urak

figyelmébe!

Vizsgalapok finom famentes papíron, magyar, német és diktandó vonalozással, 100 drbonkint 1 korona 10 filléért kaphatók **Báter János könyv- és papirkereskedésében Szekszárdon, Kaszinó-bazár.**

Csakis elsőrendű bükkfából!
Aprított tűzifa eladás nagyban és kicsinyben!

Figyelem!

Legpontosabban szállítok kiváló minőségű légszáraz elsőrendű bükkfa aprított tűzifát, métermázsánként 2 kor. 80 fillér, különként 3 fillér árban.

Elsőrendű porosz és salgótarjáni darabos kőszén, ugyszintén tatai brikett szén is kapható.

Továbbá mindenfajta hasáb és dorong

tűzifa

jutányos árért kapható saját telepemen, a vasúti állomás mellett.

Kivánatra a fát, ugyszintén a szénét saját kocsimon házhoz is szállítom jutányosan.

Tisztelettel

Mutsenbacher Ödön

tűzifa és szénkereskedő

SZEKSZÁRDON. 55

Aprított tűzifa eladás nagyban és kicsinyben!

Ideális arcz-eréme a zsirtalan DIANA ARCZENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZENŐCS

szepítő, majfolt és mindennemű arc-tisztátalanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárában Szekszárdon. 72-72

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon, Széchenyi utca 140. szám alatt** (volt Martin fele ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozású butorokat igen jutányos áron.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztal-os-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kivánatra tervekkel szívesen szolgállok.

Fotórekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és butorraktáros.

9-52

Mielőtt személy, jelzőlog-v. építési KÖLCSÖN iránt intézkednék, kerjén díjtalánul prospektust MELLER L. EGYED BUDAPEST, IX. Lónyay-utca 7. Telefon-Intertur au 46-31.

Egy jó házból való fiu

tanonczul

felvéterik

BÁTER JÁNOS

könyvnyomdájában Szekszárdon.

Eladó baktai szőlő.

A Szeremlei-féle 7722 öl nagysánu baktai szőlő szabadkézből eladó, akár az egész egy tagban, akár 3 részletben, úgy amint össze lett vásárolva, amely mesgyék máig is fenállanak; és pedig:

I. a Thodorovics-féle 4128 öl, közepén van a nagy présház teljes felszereléssel,

II. a Konstánczer-féle 2779 öl, ehez is van présház,

III. a Zahratka-féle 815 öl, ehez nincs présház.

Venni szándékozók forduljanak levélben Fördös Dezső földbirtokos urhoz Uzd-Borjad, posta Sárszentlőrinc.

Csak szakertő kereskedőtől vásárolhatunk előnyösen!

A Styria- és Demokrata kerékpárok

Két évi jótállás!

az elsők között is elsők.

Két évi jótállás!

Az összes alkatrészekből, acetylén-lámpákból, csengők, kürtök stb. felszerelési tárgyakkól és a legjobb minőségű kerékpárgummikból állandó, nagyválasztéku raktár.

Nagy javító műhelyünkben mindenféle munkát olcsón és pontosan készitünk.

Puch-motorkerékpárok és automobilon tolnamegyei képviselői. — Használt kerekeparokat becserelelünk.

Jó minőség! Olcsó árak!

Kedvező részletfizetések!

Az eredeti AFRANA és WETTINA

varró- és mühimzögépek a legtökéletesebb gyártmányok.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépet 10 évi kezesseget vállalunk.

Kedvező fizetési feitételek.

Nagy varrógép- és kerékpárjavító mühely.

Használt varrógépeket becserelelünk.

Alkatrészek az összes rendszerü varrógépekhez. — Szakertő mügépészünket kivánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Tökéletes

Beszélögépek (Grammophonok) és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is

Müller Testvérek

varrógép-, kerékpár- és gazdasági gépek raktárában **Szekszárd, Kaszinó-bazár.**

12-52